

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická

Bakalářská práce

2014

Petr Vícha

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

SOUČASNÁ METALOVÁ SCÉNA VE SKANDINÁVIÍ
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Petr Vícha

*Specializace v pedagogice, obor Hudba se zaměřením
na vzdělávání*

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Tomáš KUHN, Ph.D.

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 15. dubna 2014

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Rád bych zde poděkoval svému vedoucímu práce doc. Mgr. Tomáši Kuhnovi, Ph.D za hodnotné připomínky a důležité poznámky při zpracovávání. Děkuji také za trpělivost při výběru tématu. Zároveň bych chtěl poděkovat Kateřině Šrámkové za pomoc při korektuře práce.

OBSAH

ÚVOD	7
1 HISTORIE HARD ROCKU A HEAVY METALU	8
1.1 Hard rock.....	8
1.2 Heavy metal	12
2 HEAVY METAL A JEHO PODŽÁNRY	15
2.1 Hard rock a heavy metal.....	15
2.1 Speed metal	19
2.2 Thrash metal	20
2.3 Black metal.....	20
2.4 Folk metal.....	22
2.5 Death metal	25
2.5 Doom metal	25
2.6 Symphonic metal.....	25
2.7 Grindcore	26
3 Skandinávská Scéna	27
3.1 Amon Amarth.....	27
3.2 Korpiklaani	27
3.3 Nightwish.....	28
3.4 Tarja	30
3.5 Stratovarius	31
3.6 Sonata Arctica	33
3.7 HammerFall.....	34
3.8 Sabaton	35
3.9 Amorphis	36
3.10 Children Of Bodom.....	38
3.11 Mayhem.....	39
3.12 Immortal	40
3.13 Yngwie Malmsteen – Rising Force	41
3.14 Waltari	41
3.15 Candlemass	43
3.16 Amaranthe	44
ZÁVĚR	45
RESUMÉ	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	47
PŘÍLOHY	I
1. Hudební ukázky na CD:	I
2. Obrázková příloha	II

ÚVOD

Tato bakalářská práce se snaží o nastínění současné metalové scény ve Skandinávii. Práce se v úvodu soustřeďuje na metalový, potažmo rockový, žánr v širších souvislostech. V první části na daný žánr nahlížíme z historického hlediska a opíráme se o konkrétní příklady kapel, které se zasadily o vznik tohoto žánru a následně ho formovaly. Dále se věnujeme popisům některých výrazných hudebních znaků heavy metalu a hard rocku. Po vymezení hlavních složek se budeme zabývat charakteristikou subžánrů, které jsou v souvislosti s dnešními metalovými kapelami často skloňovány. Stejně je tomu i u Skandinávských kapel.

Mezi stěžejní kapely této oblasti, o kterých se dále zmiňuji, patří **Stratovarius, Sonata Arctica, Amon Amarth, Korpiklaani, Nightwish, HammerFall, Sabaton, Mayhem, Immortal, Children Of Bodom, Amorphis, Yngwie Malmsteen – Rising Force, Waltari, Candlemass, Tarja** a **Amaranthe**. Ačkoliv se tato práce zabývá současnou metalovou scénou ve Skandinávii, jde tedy především o popis a mapování kapel tohoto žánru, je často problémem jednotlivé kapely jednoznačně zařadit. Musíme si uvědomit, že při určování žánru se pohybujeme na velice tenkém ledě a bezbřehé škatulkování by zřejmě nikam nevedlo. Tato práce nechce bezmyšlenkovitě začleňovat kapely, ale snaží se o definici směru v širším měřítku, pro snazší rozpoznání a orientaci v hlavních žánrech metalové hudby. V dnešní době se často můžeme setkat s tím, že co nově vzniklá metalová nebo rocková skupina, to nový hudební směr. Skladby, které mají bohatší hudební stavbu, mohou do jisté míry balancovat na pomezí více hudebních žánrů, jež jsou už tak dost rozčleněny. Když zná posluchač základní vymezení, může podle svého dojmu a hudebního cítění sám zvážit, do jakého odvětví spadá právě jeho oblíbená skupina.

1 HISTORIE HARD ROCKU A HEAVY METALU

Dějiny těchto svěbytných stylů jsou velice pestré a mají několik svých mezníků, jak tomu může být i u jiných hudebních žánrů. Co však dělá tyto žánry opravdu výjimečnými, jsou fanoušci. Základna posluchačů byla spojována zejména s dělnickou třídou. V pozdějších letech se ale rocková a metalová hudba stala velkým fenoménem a rozletěla se do celého světa. Vývoj hard rocku a heavy metalu se neustále vyvíjel a vzájemně se ovlivňoval. Každý z nich však stojí na pevných základech a můžeme zhruba vymezit jejich vznik.

1.1 Hard rock

Chceme-li mapovat vznik hard rocku a heavy metalu, musíme se vrátit o několik dekád zpět. První rockeři, jako byli např. Louis Jordan¹ a Wynonie Harris², se objevovali už ve 40. letech 20. století. Přinášeli zvláštní směsici taneční hudby, kterou obohacovali o prvky převzaté z blues. V 50. letech přišla další, nová vlna interpretů, která obohatila žánr rock and rollu. Podobně jako ve 40., i v 50. letech umělci čerpali z blues a Rhythm&Blues.³ Mezi hlavní představitele tohoto období patří Chuck Berry, Buddy Holly nebo Elvis Presley.

V 60. letech se sféra vlivu v rockové hudbě přenáší na Britské ostrovy. Mladá generace začala poslouchat černošskou muziku z USA. Tato hudba se tu mohla poslouchat, aniž by to mělo nějaký politický dopad. Vznikaly zde první kapely, které začínaly hrát hard rock.

Termín „hard rock“ se užívá od počátku 60. let, kdy jej rádioví dýdžejové chtěli odlišit od „soft rocku“ vycházejícího z folku. Je to rocková hudba s propulzivními rytmy, těžkými kytarovými riffy⁴ a řvoucími vokály, s tématy od reptání dělnické třídy až po problémy s láskou. Není tak drsná, aby se jí dalo říkat metal, ale ani tak měkká, aby šlo o folk.⁵

Můžeme říci, že jakýsi přechod mezi rock and rollem a hard rockem tvořila kapela **The Beatles**. Spousta pozdějších kapel se nechala ovlivnit právě tvorbou „Brouků“.

¹ Louis Jordan – americký bluesový, rhythm and bluesový skladatel a rock and rollový inovátor.

² Wynonie Harris – americký bluesový a rhythm and bluesový zpěvák, který ovlivnil zejména Elvise Presleyho.

³ Rhythm&Blues – jedna z pozdních vývojových etap zlidovělé černošské hudby, která má všechny znaky blues, výraznou akcentovanou beatovou rytmiku a bezprostřední vokální projev i textovou složku.

⁴ Riff – melodicko-rytmická, krátká, dvou až čtyřtaktová figura, obvykle zharmonizovaná do tříhlasu, která se neustále opakuje, maximálně může být během skladby transponována pomocí sekvence.

⁵ GROW, Kory. *Heavy metal: od hard rocku až po extrémní metal*. Vyd. 1. Praha: Slovart, 2012. 270 s. ISBN 978-80-7391-662-6.

Mezi opravdu první představitele hard rocku řadíme kapely jako **The Rolling Stones**, **Kinks** nebo **The Who**. První zmiňovaná kapela rozšířila do publika americké elektrické blues a vnesla do rockové hudby pompéznost a sex. **The Who** byla proslulá zejména hlukem a šílenými koncerty, kde se demolovaly bicí, kytary a vše mělo rebelský charakter. Tato kapela také ovlivnila řadu dalších interpretů, zejména kapely **Rush** a **Queen**. Mezi další rockové velikány patří **Yardbirds**. V této skupině se vystřídaly velké ikony rockové a bluesové hudby. Patří mezi ně takové legendy jako Eric Clapton⁶, Jeff Beck⁷ a Jimmy Page⁸. Eric Clapton se po odchodu z **Yardbirds** stal spoluzakladatelem skupiny **Cream**. Všichni její členové byli velice dobří muzikanti. Jak sami o sobě prohlašují, brali se dost vážně. Proto také Clapton prezentoval **Cream** jako superskupinu. Jejich hudba vnesla do hard rocku a heavy metalu masivní riffy.

Experimentovali s psychedelickým surrealismem a dodali na paletu hard rocku a heavy metalu v 60. a 70. letech nové barvy, které ovlivnily sklony hard rocku k dlouhému, dramatickému jamování.⁹

Obaly jejich desek, v podobě zhuštěné fotomontáže, poukazovaly na rozšiřující se potenciál rockové hudby jako uměleckého média.

V roce 1967 o sobě dává znát kapela **Jimi Hendrix Experience** s albem *Are you Experience?*. Ústřední postavou byl sám Jimi Hendrix, který je dodnes považován za jednoho z nejlepších rockových kytaristů všech dob. Album si vysloužilo mezi širokým publikem i mezi kritikou velice kladné hodnocení, protože se vyznačuje velkým kytarovým uměním. Koncem 60. let se v Anglii formuje nová skupina, kterou zakládá již zmiňovaný kytarista Jimmy Page. Zpočátku ji Page prezentoval jako **New Yardbirds**. Dnes tuto kapelu známe ale pod daleko proslulejším názvem – **Led Zeppelin**. V roce 1969 vydávají svoje debutové album. Rok na to už vydává svoje emotivní album skupina **Black Sabbath**. Toto období můžeme považovat za přelomové, neboť se začíná formovat nová dimenze hard rocku – heavy metal. Hard rock si však žije dál vlastním životem až do současnosti.

V 70. letech vystupují do popředí interpreti z USA jako **Alice Cooper**, **Aerosmith**, **Kiss**, **Lynyrd Skynyrd**, **ZZ Top** a mnoho dalších. Alice Cooper proslul svými

⁶ Eric Clapton – zpěvák, skladatel, kytarista, který je považován za jednoho z nejlepších bluesmanů na světě.

⁷ Jeff Beck – anglický rockový kytarista, v roce 1992 byl uveden do Rockenrollové síně slávy.

⁸ Jimmy Page - anglický hudebník považovaný za jednoho z nejlepších rockových kytaristů všech dob. V roce 1968 byl zakládajícím členem kapely Led Zeppelin.

⁹ GROW, Kory. *Heavy metal: od hard rocku až po extrémní metal*. Vyd. 1. Praha: Slovart, 2012. 270 s. ISBN 978-80-7391-662-6.

vystoupeními. Přinesl na pódium hororovou show, kde zinscenoval svojí vlastní sebevraždu. Nejinak tomu bylo i u **Kiss**, kteří zaútočili na fanoušky originální vizáží v podobě zmalovaných obličejů a teatrálních kostýmů. Navíc se jejich vystoupení vždy pojilo s bombastickou pódiovou megashow.

Kytarista Paul Stenley o začátcích **Kiss** říká: „Měli jsme ty šílený podpadky a absurdní make-up, a přitom největší show v Americe tou dobou dělal John Denver¹⁰. Nebyli jsme zrovna super, ale měli jsme své přesvědčení. Prostě princip kamikadze. Nedali jsme si jinou možnost než uspět. Pád dolů by byl strašný.“¹¹

Lynyrd Skynyrd zaujali především svým přístupem k jamování, které se snažili co nejvíce prodlužovat. **ZZ Top** svou hudbu hodně opírali o bluesové prvky a vytvořili tak jedinečnou podobu texaského hard rocku. **Aerosmiht** čerpali ze vzorů hard rocku 60. let. Kapela, která vznikla roku 1970, patří mezi jedny z nejprodávanějších rockových kapel historie USA. V Británii se roku 1972 objevuje formace **Queen**, která svými skladebními koncepcemi kolidovala na pomezí hard rockové scény a art rocku¹². Díky nesčetnému množství hitů, které skupina složila, se také často **Queen** spojuje s označením pop rock.

Hlavní osobností byl zpěvák Freddie Mercury. Skupinu založil Brian May (kytara) a Roger Taylor (bicí), v roce 1970 se přidává Freddie Mercury a v roce 1971 John Deacon.¹³

Mezi další legendy patří Irové **Thin Lizzy**. Jejich harmonické výjezdy dvou kytar se nesmazatelně vryly do písni jako *Whiskey in the Jar* (tato píseň dnes může být známější v podání Metalliky) a *The Boys are Back in Town*. Touto kapelou se také v pozdější době nechala inspirovat velká švédská ikona hard rocku **Europe**. V Austrálii se ve druhé polovině 70. let hlásí o slovo **AC/DC**. Zvukově tato formace čerpala z **Rolling Stones** a **Led Zeppelin**. Frontman této skupiny Bon Scott měl velice charakteristický hlas. S AC/DC stačil nahrát šest studiových alb. Roku 1980 tragicky zemřel na otravu alkoholem. Na jeho počest ještě ten samý rok kapela nahrává nové album *Back in Black* se zpěvákem Brianem Johnsonem. Tato deska se stala nejúspěšnějším hard rockovým albem všech dob a zároveň druhým nejprodávanějším na světě. Konec 70. let přináší řadu interpretů, kteří se snažili o získání slávy, a hlavní podstata hard rocku byla

¹⁰John Denver – americký country/folkový zpěvák a skladatel.

¹¹CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas - heavy metal: kompletní historie pro znalce*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2005. 401 s., [16] s. obr. příl. ISBN 80-734-1477-5.

¹²Art rock – styl, který se prosazuje především v první polovině 70. let (1971 - 1973), experimentuje s adaptacemi témat vážné hudby. Mezi hlavní představitele patří *Yes*, *Genesis*, *Ping Floyd* aj.

¹³KUHN, Tomáš. *Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy*. 1. vyd. V Plzni: Západočeská univerzita, 2011. 176 s. ISBN 978-80-261-0018-8.

narušena množstvím sentimentálních rockových balad. Všechny takto vzniklé formace, jako byly například **Styx**, **Journey** nebo **Foreigner**, však zastínila skupina **Van Halen**. Spojením vynikajícího kytaristy Eddieho Van Halena a skvělého vokalisty Davida Lee Rotha dostává hard rock jakési oživení. Paralelně se ale vyvíjela další rocková mutace s názvem punk.¹⁴ Mezi hlavní představitele patří kapely jako **Sex Pistols**, **Clash** nebo **Ramones**.

Od počátku 80. let se kapely neustále rozšiřují. Je to způsobeno i faktem, že klipy se daly již volně zhlédnout na MTV. To otvírá bránu řadě interpretů a rocková hudba se více a více štěpí a nechává vzniknout velkému množství nejrůznějších subžánrů. Mezi nejprodávanější kapely desetiletí se řadí kapela **Def Leppard**. Za pozornost stojí zmínka, že po autohavárii v roce 1984 přišel bubeník Rick Allen o levou paži. Rick v důsledku těchto událostí přešel na elektronický systém bicích, se kterými hrál až do poloviny 90. let. Jejich písně se vyznačovaly mohutnými refrény, které měly velice silné unisono. Podobnou koncepční práci můžeme najít například u **Bon Jovi**. Velice výraznou osobností 70. let, ale zejména 80. let je zpěvák David Coverdale. V 70. letech proslul především v **Deep Purple**. Později založil neméně slavnou skupinu **Whitesnake**. Na počátku 90. let dokonce spolupracoval na projektu s Jimmy Pagem. Ve druhé polovině 80. let o sobě dává poprvé vědět kapela **Guns and Roses**. Jejich první album s názvem *Appetite for destruction* z roku 1987 bylo další dva roky nejprodávanější deskou. O počátcích této formace kritici říkají, že šlo o nejtalentovanější kapelu rockové historie. Jejich image zdánlivě připomínala hair metal, což byla metalová odnož, která vznikla v 80. letech v Kalifornii. Oni sami se řadili do nové vlny rock and rollu. V důsledku nabalování více a více kapel, které nejčastěji hrály již zmiňovaný hair metal, se pozornost publika pomalu ale jistě odmlčovala.

Přítrž tomu dal až počátek 90. let. V roce 1991 totiž vychází album *Nevermind* od **Nirvany**. Společně s **Pearl Jam** položili základ novému rockovému stylu.

Tyto kapely propojily žánr se zjednodušenou punkovou skladbou písní a vrátily hard rocku jeho nejzákladnější prvky – energickou kytaru, hlasité bicí a silné vokály – a kritici tomu začali říkat „grunge“.¹⁵

Na rozdíl od klasických námětů, jaké se v hard rocku objevovaly (rebelství, volnost, nespoutanost, sex, drogy atd.), se grunge zaměřil na texty spjaté s problémy frontmana.

¹⁴ Punk – hudební směr, který vznikl v polovině 70. let, klade důraz na jednoduchost hry, má agresivní a vulgární projev.

¹⁵ GROW, Kory. *Heavy metal: od hard rocku až po extrémní metal*. Vyd. 1. Praha: Slovart, 2012. 270 s. ISBN 978-80-7391-662-6.

Sám Kurt Cobain (frontman **Nirvany**) se v důsledku těžkých depresí, které byly provázeny braním drog, zasebevraždil. Po úspěších **Nirvany** se na scéně objevuje spousta dalších kapel, které zapříčiňují částečný úpadek tohoto hudebního směru. Po přelomu tisíciletí přichází do rockové muziky nový vzduch. Dochází také k obnovování některých zaniklých formací. Velice slibně si vede kapela **Foo Fighters**, která byla založena bývalým bubeníkem Nirvany Davem Grohlem.

1.2 Heavy metal

Počátky vzniku heavy metalu předznamenala neblahá událost, která pro mnohé posluchače (včetně hnutí hippies¹⁶) zapříčinila ztrátu víry v pacifistické ideály. V prosinci 1969 na altamontském závodišti při koncertě Rolling Stones přišli o život čtyři fanoušci a to všechno přímo před zraky kamer, které byly na koncertě přítomny. Když k tomu přičteme rozpad skupiny The Beatles a smrt největších ikon rockového světa (Jimi Hendrix, Janis Joplin, Jim Harrison), bylo jasné, že bezstarostnost 60. let je pryč. Začala se psát nová kapitola rockové historie – heavy metal. (Christe, 2005, s. 19)

Tento hudební žánr můžeme vnímat ze dvou pohledů. V užším smyslu nám představuje tradiční heavy metal, který se vyvinul z hard rocku a je jeho tvrdší a agresivnější odnoží. V širším pohledu je nám předkládána vedle základní podoby také řada subžánrů a fúzí. Mezi hlavní představitele a zakladatele heavy metalu patří bezesporu **Black Sabbath**. Právě touto kapelou se nechaly inspirovat pozdější generace vzniknuvšího hudebního žánru. **Black Sabbath** dosáhli specifického zvuku, který se tak stal základním poznávacím znakem tohoto stylu. Předznamenalo to několik událostí.

Kytarista Tony Iommi se chystal na dráhu profesionálního rockového hudebníka, bohužel však přišel o články prstů při práci u lisu v továrně v britském Birminghamu. Z kusu plastu si vyrobil náhradní články a pro snazší stisk kytary povolil struny. Tím dosáhl hutnějšího zvuku. Bubeník Bill Ward proslul specifickou hrou, pro kterou bylo charakteristické násobení kytarových a basových riffů. On sám říká, že ho často inspirovaly buchary v továrnách. Jejich první deska, která vyšla v roce 1970, s ústřední skladbou *Black Sabbath*, je označována jako definice heavy metalu. Navíc přišli s revoluční myšlenkou a v jejich hudbě se poprvé objevuje hororová tematika.

Na konci 60. let byla založena skupina **Deep Purple**. Daleko více stavěla své písně na bluesových stupnicích. Klávesák Jon Lord a kytarista Ritchie Blackmore jsou dodnes

¹⁶ Hippies – neorganizované hnutí, které vzniklo v 60. letech v USA prosazující mír, lásku a přátelství.

považováni za jedny z nejlepších instrumentalistů. Jejich největším hitem je *Smoke on the water*. V USA začíná heavy metal získávat popularitu. Spousta kapel se sem sjíždí, aby podnikly turné. I **Black Sabbath** se přestěhovali. Bohužel braní drog a bohémský způsob života zapříčinily to, že kapela se musela rozejít se zpěvákem Ozzy Osbournem. Jeho místo zaujal frontman skupiny **Rainbow**, kterou tvořil také bývalý kytarista **Deep Purple** Ritchie Blackmore.

Mezitím se v anglickém Birminghamu formuje nová energická skupina **Judas Priest**. Tato formace zavedla do metalu několik zásadních věcí, které změnilly tvář tohoto žánru. V první řadě zavedli do metalu dvě sólové kytary. Byli energičtější, hlasitější a rychlejší. Dalším velice důležitým prvkem byla image. Zpěvák Rob Halford zavedl uniformovanost v podobě koženého oblečení s kovovými cvočky a pyramidami. Zajímavostí je, že tento oděv sehnal v sexshopu. Od tohoto počínání je kožená móda naprosto přirozenou součástí heavy metalu. Pro kapelu **Judas Priest** je nejdůležitější album *British Steel*. Tato deska sjednotila heavy metalový zvuk a stala se inspirací pro novou generaci kytaristů.

Na počátku 80. let se v Anglii hlásí o slovo nová heavy metalová vlna v čele s **Iron Maiden**. Mezi další interprety této éry patří například **Saxon** se svým stěžejním albem *Wheels of Steel*, nebo **Motörhead** s deskou *Ace of Spades*. Celé hnutí se nazývalo NWOBHM (New wave of british heavy metal) a jeho základy jsou spojeny s punkovou dravostí. Iron Maiden dal dohromady baskytaristu Steve Harris. Původní zpěvák Paul Di'Anno byl nahrazen Bruceem Dickinsonem. Jejich album *The Number of the Beast* (1982) bylo velice úspěšné a **Iron Maiden** se stali globálním fenoménem.

Nezávisle na NWOBHM vzniká v USA v Kalifornii nový proud s názvem hair metal. Byla to forma heavy metalu, která kladla důraz na image kapely (jak nám samotný název napovídá). Můžeme se také setkat s označením glam metal nebo pop metal. Mezi představitele a zároveň stvořitele patří **Mötley Crüe**. Jejich metal, který se vyznačoval specifickým zvukem bicích, rychlými sóly a texty, jež se zaměřují na sex, alkohol a drogy, určil směr, kam se metalová pozornost upřela na dalších pět, šest let. Brzy je následovaly kapely jako **W.A.S.P.**, **Poison** nebo **Twisted Sister**.

V tu dobu se Ozzyemu Osbournovi podařil comeback. O jeho znovuzrození na poli heavy metalu se postarala Sharon Ardenová, dcera Dona Ardena. Paradoxní bylo, že Don Arden byl manažerem **Black Sabbath**. Sharon našla pro Ozzyho vynikajícího kytaristu Randyho Rhodse. Ten stačil natočit s Ozzyem dvě alba: *Blizzard Of Ozz* a *Diary of Madman*. Mezi největší hity určitě patří píseň *Crazy Train*. V březnu roku 1982 však

Randy Rhoads tragicky zahynul při havárii letadla. Ozzy se s touto událostí smířoval jen velice těžko. Nakonec se rozhodl ve své kariéře pokračovat a jeho muzika přitáhla v 80. letech velké množství lidí.

Ozzy Osbourne, jakožto představitel metalové generace, byl středem pozornosti nejen pro svoji hudbu. Americká veřejnost pobouřená satanskou tematikou a zvrácenými texty založila rodičovské sdružení pro kontrolu hudby (PMRC), které se snažilo o eliminaci tohoto hudebního směru. V roce 1985 byla skupina **Judas Priest** předvolána k soudu za podprahové sdělování ve svých skladbách, což prý byl důvod k sebevraždě mladého fanouška. Proces byl nakonec pro nedostatek důkazů odložen a **Judas Priest** byli zproštěni viny.

80. léta také dávají prostor pro mnohé nové styly v rámci metalové hudby. **Metallica**, která vznikla na začátku 80. let a byla představitelem undergroundové scény, tvořila jakýsi protipól mainstreamovému hnutí glam metalu. Položila základy nového stylu – trash metal. Dá se říci, že tato hudba je založená na ještě více agresivnějším, dravějším tempu, hutněji znějících kytarách a texty byly často o lhostejnosti. **Metallica** tvoří společně se skupinami **Slayer**, **Megadeth** a **Anthrax** tzv. velkou trashovou čtyřku. Do počátku 90. let byla **Metallica** skupinou, která určovala směr. V roce 1991 spatřila světlo světa deska *Black album*, na které se Metallice podařilo ještě více zpopularizovat metal a zprostředkovat tvrdou hudbu širšímu publiku. Album disponuje velkým počtem hitů, jako například *Enter Sandman*, *The Unforgiven* nebo *Nothing Else Matters*. Všechny zmíněné skladby kapela dodnes hraje naživo a staly se nedílnou součástí jejich playlistu.

Uvedli jsme souhrn základních mezníků, které se v heavy metalu udály do začátku 90. let. V průběhu této dekády vznikají další nové proudy. Některé mají kořeny už v letech osmdesátých. Objevují se nové pojmy jako doom metal, black metal, death metal, nu metal a jiné. Největší popularitu získává od počátku devadesátých let nu metal, kde je klíčovým interpretem **Linkin Park**. Více a více se žánry pojí s jinými a vytvářejí zajímavé fúze. To má ovšem za důsledek přesycenost trhu s čímž, také souvisí nástup internetových technologií. Heavy metal má v dnešní době neomezené možnosti.

2 HEAVY METAL A JEHO PODŽÁNRY

Jak již bylo v předchozí kapitole nastíněno, veškeré metalové mutace staví na pevných základech hard rocku a heavy metalu, kde mají i svojí historickou základnu. Každý z těchto subžánrů má svá specifika, podle kterých se snažíme metalové formace alespoň rámcově zařadit. Z historického hlediska nemůžeme přesně určit jak, kdy a kde vznikaly jednotlivé odnože. Lze říci, že se jednalo spíše o přirozený vývoj rockové hudby. Pro skandinávskou oblast metalové hudby je však nutno historicky popsat alespoň několik směrů, neboť právě v této oblasti vznikaly a vznikají skupiny, které hýbou rockovou historií.

2.1 Hard rock a heavy metal

2.1.1 Melodika

Jelikož má tato hudba kořeny v blues a rhythm&blues, přejímá z nich i některé prvky. Melodika je velice často stavěná na pentatonice. Dá se říci, že jde o eliminaci klasické durové diatonické stupnice. Používaná je zejména při improvizaci, ale může také posloužit k dotvoření charakteru celé skladby. Velice dobře také zní v kytarových nebo klávesových sólech.

Z pentatonické řady také vychází bluesová stupnice. Pokud se pohybujeme v klasické C dur, je původní pentatonická řada (c,d,e,g,a) rozšířena o malou tercii a septimu (c,d,es,e,g,a,b). Stejnou melodiku můžeme přenést do paralelních stupnic. Je-li akordické centrum dáno mollovou tónikou, stejné tóny (ovšem vzhledem k tónice v a moll: a,c,d,es,e,g) znějí ostřeji. To je dáno zejména zmenšenou kvintou.

Ta se řadí mezi nezpěvné intervaly a v klasické harmonii byla zakazována, protože jí byly prisuzovány d'ábelské vlastnosti - „diabolus in musica“. (Grow, 2012, s. 9)

Mezi typické příklady použití bluesové stupnice můžeme řadit rockovou klasiku *Smoke on the water* od **Deep Purple** (obr. 1).

Moderate ♩ = 120

Voice

1 2 3 4

We all come to Montreux on the

5 6

Lake Geneva shore line

Elgitare

Obrázek č. 1 - riff a vokální linka skupiny **Deep Purple**, skladba: *Smoke on the water*.

V metalových rifech se hojně objevují melodie jdoucí ve velice rychlém tempu kupředu. Mezi jednotlivé tóny melodie je vkládán často jen jeden akordický tón (většinou se volí takový akordický tón, jenž je obsažen v co nejvíce harmonických funkcích tóniny, což dává více možností pro akordické podpoření riffu), který se zopakuje dle potřeby interpreta. Takto tvořené riffy můžou dodat hudbě napětí, což dokazuje například píseň *Wasted Years* od **Iron Maiden (CD 1)**.

2.1.1 Harmonie

V metalové hudbě se akordy nejčastěji hrají bez použití tercií. Dvojzvuk v kvintě bývá často doplněn o oktávu. Takto hraný souzvuk nazýváme „powerakord“. Ačkoli jsou dány jasné intervaly v kvintách společně s oktávou, nemůžeme říct, že se jedná o pravidlo. V powerakordech se můžou objevit také tercié, kvarty, nebo zmenšená kvinta. Doplněním tercií se vyznačovaly například německé heavy metalové kapely v 80. letech.

Často se hard rockové a heavy metalové písně skládají především z hlavních harmonických funkcí v základní durové diatonické stupnici tj. tónika, subdominanta a dominanta. Příklad můžeme najít u **AC/DC**. Většina jejich písní je vystavěná na těchto základních pilířích harmonie.

Mezi velice hojně využívaný harmonický postup patří šestý, sedmý a osmý (respektive první) stupeň v aiolské mollové stupnici (obr. č. 2). Kdo s tímto nápadem přišel nejdříve, nemůžeme říci jednoznačně. Tento sled akordů můžeme spojit s érou NWOBHM, o které se zmiňuji v předchozí kapitole. V mnoha skladbách skupiny **Iron**

Maiden je tento postup patrný. Ze severských představitelů je to například **HammerFall**, **Sabaton** nebo skupina **Imperanon**.

Obrázek č. 2 – ukázka riffu s I. VI. a VII. stupněm v aiolské moll skupiny **Judas Priest**, skladba *Breaking the law*.

Mezi další hojně využívané harmonické postupy patří I., V., VI. a IV. stupeň v durové tónině. Tato harmonie nabízí mnoho možností pro melodickou linku. **The Beatles** jí použili například v písni *Let it Be*, švédští **Europe** zase v písni *Hero (CD 2)*. Pokud se pohybujeme v aiolské mollové tónině, začínáme tento postup od původně šestého stupně v dur tj. VI., IV., I. a V. Takto postavené akordy můžeme slyšet nejen v metalové hudbě. Často jsou používány v popu, folku apod. Píseň *Poison* od **Alice Coopera** je v podstatě postavená pouze na tomto postupu, který neustále moduluje do jiných tónin. Další typickou ukázkou je skladba *Numb* od **Linkin Park**, kde se dokonce celou píseň opakují ty samé akordy stále dokola. Většina interpretů si tento sled ponechává na refrén, což je dobře patrné ve skladbách švédských **Sabaton** (*Metal Crüe*, *Metal Machine*), nebo **Amaranthe** (*Hunger*, *Nexus*, *Amaranthine*). Můžeme se také setkat s tím, že sedmý stupeň je dáván do sextakordu, což v návaznosti na předchozí třetí stupeň (je-li hraný vzestupně od původní tóniky) ještě podtrhne lepší vyústění do tónického kvintakordu. Basová linka by tedy v a moll hrála tóny a, f, c, h.

2.1.3 Instrumentář

2.1.3.1 Elektrická kytara

Jde o nejzásadnější nástroj v metalu. Veškeré hudební prvky, které se od klasického heavy metalu liší, jsou z velké části sjednoceny pod obecné přívlastko metal právě díky elektrické kytáře. V žánru se používá řada zkreslení označovaných jako „gain“, „overdrive“ (tento typ zkreslení se spíše používá pro punk), nebo „distortion“.

Specifickým znakem při hře se stává tlumení strun. Ruka držící trsátko tlumí struny, které jsou potřeba. Takto užitá technika se nazývá „Palm muting“ (PM). Použitím Palm muting se vlastně hraní akordu ještě více propojuje s rytmiací. Tlumení nám vlastně z těžké doby udělá lehkou. Když pak použijeme tlumení a otevřený zvuk akordu

v jednom úseku dohromady, můžeme libovolně rytmizovat.

Dalším prvkem, používaným v heavy metalu je „tapping“. Jedná se o techniku, kde ruku, jež nedrží krk kytary, posuneme až nad hmatník. Příklepem a následným odtahením „vytřukáme“ prsty tóny. Používá se to zejména proto, že pasáže, kde se objevují velké intervaly, by nebylo klasickou hrou možné provést. (Edwards, 2010, s. 167)

Hojně užívaný jev v heavy metalové hudbě je flažolet. Jedná se o rozeznění alikvót v daném tónu za jemného dotyku prstu přímo nad pražcem struny. Při zkresleném zvuku kytary dodává flažolet metalovým riffům velice specifický zvuk.

Ladění se v dnešní době používá celá řada. V heavy metalu se můžeme setkat s podladěním všech strun o půltón níže. Jde především o to, aby instrumentalista dosáhl určité intenzity a hutnosti, nebo aby vokalista mohl melodickou linku zpěvu interpretovat bez rozsahových problémů. Mezi další typy ladění patří například tzv. „Dropped D Tuning“ nebo „Dropped C Tuning“. V prvním uvedeném příkladu se horní struna E ladí na D. V druhém případě se všechny struny naladí o tón níž a horní E dokonce o dva. (Votava, 2013, s. 6)

2.1.3.2 Basová kytara

Basová kytara dodává v metalové hudbě na hutnosti a síle. Má své místo spíše jako doprovodný nástroj. Společně s bubny mnohdy zaznívá sama jako rytmicko-harmonický podklad při slokách, což dokazuje například skladba *Warriors of the world united (CD 3)* od skupiny **Manowar**. Instrumentální dovednosti baskytaristů tak můžeme slyšet spíše při předehrách, mezihrách apod., podle toho, jak je skladba vystavěna.

Jedním ze způsobů hry na basovou kytaru je používání techniky zvané „slap“. Jde o rozeznívání strun úderem palce proti nejvyššímu pražci hmatníku. Pro heavy metal je však nejtypičtější užití trsátka.

Ladění může být obdobné jako u elektrické kytary.

2.1.3.3 Bicí nástroje

Pro metalovou hudbu je velice zásadní rychlost a agrese. Ta v podstatě udává nové trendy. Proto jsou bicí nástroje tak důležitou složkou. Heavy metal používá řadu rytmů. Předražené doby¹⁷ a synkopy se užívají také často. Bicí nástroje také mohou kopírovat rytmizaci kytarových riffů, jak tomu je například ve skladbě *Iron Man (CD 4)* od

¹⁷ Předražené doby – jedna linie je vůči linii pravidelného beatu posunuta o určitý časový interval.

skupiny **Black Sabbath**. Specifické je užívání buďto dvou basových bubnů (kopák), kde je každý buben osazen jednou šlapkou, nebo jednoho bubnu, který bývá osazen jednou dvojšlapkou. Umožňuje to hrát na buben oběma nohama a dosáhnout tak většího počtu úderů v taktu. Tím se mění i tvář skladby.

2.1.3.4 Klávesy

Nejedná se o typický nástroj, ale vedle kytary, basy a bicích patří klávesové nástroje mezi nejvyužívanější, zejména pak v některých dalších subžánrech.

V počátcích heavy metalové hudby se využívaly hlavně Hamondovy varhany¹⁸. Mezi veliké hráče na tento nástroj patří legendární, dnes již zesnulý, John Lord známý především ze skupin **Deep Purple** a **Whitesnake**. Svou hrou dovedl přivést využití tohoto specifického nástroje na vrchol. Postupem let byly Hamondovy varhany nahrazeny syntezátory. Klávesové nástroje mají v metalové hudbě veliké využití a mohou ji tak určitým způsobem posouvat dál. Na druhé straně se ale vytrácí původní syrovost, která je u heavy metalu dosti podstatná. Častěji se s klávesami tedy můžeme setkat u subžánrů, ale poslední dobou se více heavy metalových skupin uchyluje k syntezátorům, protože si to současné trendy žádají.

2.1 Speed metal

Tento subžánr se začal formovat zřejmě v půlce sedmdesátých let. Byl důležitým základem, na kterém stavěly později vzniklé thrash metalové formace. Z původní agresivnější podoby heavy metalu se speed metal vyvinul v rychlý melodický žánr. Tyto rysy mu dodala hlavně německá skupina **Helloween**, kterou založil kytarista a zpěvák Kai Hansen. Další nedílnou součástí se také staly texty. Skupina **Blind Guardian** začala propojovat svět fantasy s metalovou hudbou. Styl se tak začal lámat a dostal nové přívěsky power. Tyto „škatulky“ bývají dnes velice často spojovány. Kapely, které hrají rychlý a melodický metal s výpravnými texty, dostávají nálepku power-speed. Krásný příklad můžeme vidět u německého projektu **Avantasia**. Jde o metalovou operu, která má svůj vlastní fantasy příběh. Skladby jsou rychlé a energické. Ve Skandinávii je dnes již klasickou hudební formací v tomto žánru finská skupina **Stratovarius**. Je proslulá díky virtuozitě svých členů. Velkou roli hraje střídání sóla kytara-klávesy. Další finská

¹⁸ Hamondovy varhany - elektromechanický hudební nástroj, sestavený jako alternativa pro kostelní píšťalové varhany.

formace, inspirovaná hudbou **Stratovarius**, je **Sonata Arctica**. Podobně jako u předchozí skupiny, i zde se hodně staví na klávesových sólech. Mezi poznávací znamení tohoto stylu bývají řazeny přexponované vokální linky.

Výstavba skladeb má svoje podobnosti. Základem je riff, který mnohdy začne jako jediný. Poté je podpořen rytmickou sekcí (bicí, basa) hrající nejčastěji šestnáctinové hodnoty. Následuje sloka a předrefrén. V samotném refrénu většinou zpěvák dochází k falzetu a jeho linka bývá rozsahově nejvyšší. Nedílnou součástí jsou i zdlouhavé pasáže kytarových, popřípadě klávesových sól. Typickou ukázkou speed metalové písně tak slyšíme například u skladby *Rebel (CD 5)* od **Stratovarius**, nebo *8th Commandment (CD 6)* od **Sonaty Arcticy**.

2.2 Thrash metal

V osmdesátých letech patřil mezi nejsledovanější metalová odvětví. Na jeho základě se vyvinuly ještě tvrdší a rychlejší subžánry. Thrash metal staví zejména na komplikované rytmicce. Kytarové riffy bývají velice často přerušované. Nově přichozí motiv se po odehrání může zopakovat v rychlejším tempu. Tento styl tedy hojně pracuje s agogikou. Můžeme se také setkat s obměnou taktu, ačkoliv spíše jako překlenutí do další části skladby. V melodii i harmonii dochází k uvolnění. V písních se tudíž neobjevují jenom klasické durové a mollové stupnice, ale i chromatika. Skladby tak nabírají na chaotičnosti.

Mezi hlavní představitele patří **Slayer**, **Metallica**, **Megadeth** a spousta dalších. Všechny jmenované kapely pochází z USA, které jsou kolébkou thrash metalu. Německo se stalo po USA další zemí, která převzala hlavní slovo v thrash metalových trendech. Reprezentující formace jsou například **Kreator** nebo **Destruction**. Mezi skandinávské představitele původního thrash stylu patří **A.R.G** (Aku Raaska Group), nebo **A.O.D** (Altars of Destruction).

2.3 Black metal

Pro lepší pochopení vzniku tohoto stylu, se musíme vrátit do thrash metalových počátků. V době, kdy se na scéně objevují **Slayer** nebo **Anthrax**, se trend ubíral k čím dál tím rychlejším tempům. Přejít k opravdu black metalovým formacím tvořily skupiny **Venom**, **Hellhammer** a **Bathory**. **Venom** mimo jiné dodaly black metalu název, neboť je to zároveň pojmenování jejich alba z roku 1982. (Grow, 2012, s. 175)

Skandinávská scéna je v tomto odvětví velice specifická. Vzhledem k událostem a novým pojetím této svérázné hudby se severská scéna odlišuje od zbytku metalové planety. Izolovanost Skandinávského poloostrova hrála roli v hudebním rozvíjení tohoto směru. Kapely nebyly vázány na žádné smlouvy, takže jim nikdo nemohl říkat, jak mají muziku dělat, aby se prodávala. V počátcích šlo o pravý underground. Zásadní kapelou se stává kapela **Mayhem**. Po ní následovaly skupiny jako **Emperor**, nebo **Immortal**. Tyto kapely v čele s frontmanem Oysteinem Aarsethem zvaným Euronimus, začínají ve Skandinávii vlnu teroru. Ta je úzce spjatá s nenávisť ke křesťanství. Celé nordické hnutí propadlo satanismu. Na počátku devadesátých let se u příležitosti tisíciletého výročí nástupu křesťanství rozhodli tito mladí radikálové vypalovat kostely. Důležitou postavou v této souvislosti je Varg Vikernes. Jeho vlastní projekt **Burzum** se stal velice kontroverzním. Obaly jeho desek obsahovaly snímky hořících kostelů a byly prodávány se zapalovačem. Po prokázané vraždě Euronima, byl odsouzen k jednadvaceti letům vězení. (Christe, 2005, s. 280 - 290)

V roce 2009 byl však propuštěn a hudbě se věnuje i nadále. Všechny tyto okolnosti jsou důvodem jistých předsudků za strany veřejnosti. Metalová hudba se stává synonymem pro uctívání ďábla a vyznávání satanismu.

Postupem let se do black metalu dostávají syntezátory a dochází ke všemožným fúzím. V dnešní době se tak s čirou podobou black metalu setkáváme málokdy. Propojováním jiných žánrů s tímto subžánrem vznikají velice propracované skladby.

2.3.1 Hudební charakteristika

Pro black metal je důležitým rozpoznávacím znakem způsob zpěvu. O melodických vokálních linkách nemůže být řeč. Projev bývá podáván formou vřeštění a ječení. Takto zkreslené vokály nazýváme growlingem a screamem. Z melodicko-harmonického hlediska dochází k ještě většímu uvolnění než u thrash metalu. Typické je užití chromatických tónů. Důraz se více klade na agresivní a rychlou interpretaci. Pro kytarové riffy je charakteristické opakování stejného tónu. Teprve pak následují další, které jsou také opakované. Bicí využívají tzv. „blast beat“. Jedná se o zvláštní techniku bubnování, při které rychlé hodnoty – šestnáctiny, bývají hrané rytmickým bubnem, basovým bubnem a hi-hatkou naráz. Klasický příklad výše popsaných znaků black metalu můžeme vidět ve skladbě *Life Eternal* od **Mayhem**.

The image shows a musical score for guitar and drums. At the top, there is a tempo marking: a quarter note followed by "= 180". The score is in 4/4 time. It consists of two systems of staves. The first system has two staves: "El. Guitare" (Electric Guitar) and "Drums". The second system also has two staves: "El. Guitare" and "Drums". The guitar part is written in treble clef and features a fast, repetitive eighth-note pattern. The drum part is written in a simplified notation with 'x' marks for cymbals and vertical lines for other drums. Red numbers 1, 2, 3, and 4 are placed above the first four measures of the guitar staff, indicating measure numbers.

Obrázek č. 3 – ukázka black metalového riffu a využití blast beatu skupiny **Mayhem**,
Life Eternal

2.4 Folk metal

Tento styl nabývá v posledních letech na veliké popularitě. Můžeme se také setkat s označením viking, pagan (pohanský), celtic atd. Z názvu je patrné, že jde o fúzi tradiční folkové hudby a metalu. Umělci se ve svých písních odkazují na staré pohanské náboženství, kulturu a způsob života. Klasický metalový instrumentář je obohacován o flétnu, akordeon, housle, violu a další nástroje.

2.4.1 Viking metal

Švédsko, Norsko a Dánsko byly původním domovem Vikingů. Pro dnešní inspiraci se umělci odvolávají hlavně na severskou mytologii zvanou EDDA a sága o Ynglinzích. Vznikla na přelomu 12. a 13. století. Během svého života ji sepsal a pojmenoval islandský šlechtic Snorri Sturluson. Jedná se o soupis pověstí a legend, ve kterých figuruje vikinské božstvo v čele s nejvyšším bohem Ódinem. Další velkou postavou je bůh války Thór. Vikingové věřili, že duše padlých válečníků poputují do Valhaly, což bylo místo odpočinku. Válečníci zde hodovali, veselili se a cvičili se na konec světa, který se v severské mytologii nazývá „ragnarök“.

Mytologie je pro tento specifický žánr velice důležitá. Existuje totiž velké množství kapel, hrající žánrově odlišný metal. Jediné, co je může pojit, je právě severská tematika. Většinou se však jedná o tvrdší metalové odnože, ačkoliv se můžeme setkat i s podobnostmi, které mají nejbližší k heavy metalu jako takovému. Dosti často dochází ke growlingu a screamingu. Za pozornost také stojí móda, která je s viking metalem

spojena. Sami diváci se do této módy stylizují. Na koncerty si berou rohy, ze kterých pijí, splétají si vousy, nosí nátepníky a šperky. Mezi představitele skandinávského viking metalu patří například **Amon Amarth**, **TÝR** nebo **Odenwrath**.

2.4.2 Finsko

Finské etnikum se od zbytku Skandinávie liší. Jejich národní jazyk patří do skupiny ugrofinských. V historii bylo sice Finsko pod útlakem švédského království, ale svoje národní dědictví si zachovalo. Folk metalová odnož čerpá nejen z lidových písní, ale především z finského národního eposu Kalevala, jenž byl sepsán doktorem Eliasem Lönnrotem v 19. století. Do té doby byly verše podávány ústně. Skládá se z padesáti zpěvů – run.

Předpokládaný vznik tohoto eposu se odhaduje na 6. – 10. st. n. l. (Jutikkala, 2001, s. 347)

V eposu se objevuje země Pohjola, kde vládne stařena Louhi. Dále pak říše mrtvých Tuonela patřící Tuonioví v severní části těchto krajů. Na jižním bodě se rozprostírá země Kalevova, Kalevala. Zde žijí hlavní postavy eposu: starý moudrý Väinämöinen, kovář Ilmarinen a čtverák Lemminkäinen. (Holečková, 1953, s. 749)

Kalevala se odráží především v tvorbě interpretů **Amorphis** a **Korpiklaani**. Je to velice patrné v jejich textech. Skupina **Amorphis** to dokládá písní *Sampo* (CD 7). Sampo je magický předmět, kouzelný mlýnek - samomlýnek. Louhi si nechá tento mlýnek zhotovit od kováře Ilmarina za příslib, že synové Kalevaly dostanou její krásné dcery. Kovář kuje tři dny a vždy z výhně vytáhne nějaký předmět, až nakonec ukuje Sampo. (Holečková, 1953, s. 762)

Klasická lidová píseň *Ievan polka*, která vznikla ve třicátých letech dvacátého století, se k dnešnímu dni může chlubit celosvětovou popularitou a řadou interpretací. Text k písni napsal Eino Kettunen.¹⁹ **Korpiklaani** přišli se svojí verzí této polky na své zatím poslední studiové desce Manala, což je mimochodem jiný název pro již zmiňovanou říši mrtvých - Tuonela.

¹⁹ Eino Kettunen – finský hudební skladatel a textař (13. 5. 1894 - 15. 8. 1964).

Ievan Polkka

Traditional Finnish

♩ = 108

Obrázek č. 4 – finská lidová píseň *Ievan Pokka*²⁰

Na těchto pár příkladech můžeme vidět, jak moc je Kalevala v oblasti finské folk metalové scény důležitá. Neznamená to však, že by se finské kapely v tomto metalovém odvětví odvolávaly pouze na ní. Hojně zde totiž vznikají také viking metalové formace.

²⁰ *Free Flute* [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.flutetunes.com/tunes/ievan-polkka.pdf/>

2.5 Death metal

Jde o podžánr, který koliduje mezi thrashem a black metalem. Označení stylu můžeme spojit se stejnojmennou skupinou. Mezi další zakladatele tohoto odvětví patří **Decide** nebo **Obituary**. Všechny zmíněné formace pocházejí z Floridy, takže tuto oblast můžeme považovat za epicentrum vzniku. (Bukspan, 2004, s. 32)

Z hudebního hlediska se death metal příliš od thrashe neliší. Rychlost nepolevuje a zůstává nadále velice vysoká. Melodika nabízí neomezené možnosti. Rozpoznávacím znakem je však způsob zpěvu, protože frontmani využívají growling. Jako snad každý žánr, i death metal prošel k dnešním dnům svým vývojem. Do hry se zapojují klávesy, syntezátory, efekty a mnohé jiné nástroje. V podkapitole o folk metalu bylo naznačeno, že se tento žánr může ztotožňovat i s nálepkou viking metalu. To je jasný důkaz toho, že styly se navzájem ovlivňují, doplňují a kombinují. Ze severských kapel můžeme zmínit alespoň melodic-death metalovou formaci **Children of Bodom**.

2.5 Doom metal

Doom metal je charakteristický pro svá pomalá tempa a ponurou atmosférou, která se promítá i do textů. Tyto rysy můžeme hledat již počátkem sedmdesátých let ve skladbě *Black Sabbath* od stejnojmenné formace. Styl ovšem pozvedla skupina **Candlemass**. Nutno však dodat, že metalovou veřejností tento styl nijak zvlášť neotřásl, na rozdíl od předchozích jmenovaných subžánrů. (Bukspan, 2004, s. 32)

Skandinávská scéna má své zástupce například ve formacích **Acolytes of Moros**, **Anguish** nebo **Cardinals Folly**.

2.6 Symphonic metal

Metalová hudba se dostává do nečekaných fúzí. V tomto případě jde o včlenění nástrojů a hlasů. Smyčcový orchestr, sbory, žestě, operní zpěv, to je výčet některých z komponentů přidávaných do metalu. Při pódiové produkci jsou většinou podávány ve formě samplů. V dnešní době je ale veliký trend zvát si na živé koncerty celou filharmonií. Opět se zde setkáváme se širokou škálou kapel, neboť pokud budeme brát ohled jenom na tyto prvky, symfonický metal může hrát prakticky každá kapela, jež je používá, bez ohledu na další hudební charakteristiku. Mezi populární kapely v tomto žánru patří nizozemská **Epica** nebo Italové **Rhapsody of Fire**. Nejproslulejší kapelou v tomto odvětví je ale finská skupina **Nightwish**. Další skandinávští představitelé jsou

například **Therion**, **Leave's Eyes** nebo **Sirenia**.

2.7 Grindcore

Tento styl je ukázkou toho, že hranice rychlosti, agrese a chaosu se dají neustále posouvat. V grindcoru se snoubí veškeré tyto vlastnosti v jeden neidentifikovatelný celek. Náměty textů jsou založeny na destruktivních myšlenkách okolního světa. Za zakladatele tohoto stylu jsou považováni britští **Napalm Death**. Ze skandinávských zástupců jmenujme alespoň **Crypt of the Zombilord**. (Bukspan, 2004, s. 32)

3 SKANDINÁVSKÁ SCÉNA

3.1 Amon Amarth

Tato melodic-death-viking metalová formace vznikla již v roce 1988 ve švédské Tumbě. Ve svých počátcích se žánrově dotýkala spíše grindcoru. Vystupovala pod názvem **Mount Doom**. Název pochází z knihy J.R.R. Tolkiena „Pán Prstenů“. Zakládajícími členy kapely byli Paul Mäkitalo, Olavi Mikkonen a Ted Lundström. V roce 1992 přichází zpěvák Johan Hegg. Skupina se začíná orientovat na death metalovou tvorbu. Ve stejném roce si kapela změnila název na Amon Amarth. Následovalo šestileté období, ve kterém nahráli tři desky. Oficiálně první album *Once Sent from the Golden Hall* vydávají v únoru 1998. Deska byla vydána u labelu²¹ Metal Blade Records. Skupina se dostává do popředí u metalových fanoušků. Natáčí videoklipy, vyráží na turné po USA a Kanadě. Rozhovory s nimi udělala stovka magazínů. Další úspěch přichází ve chvíli, kdy kapela předskakuje **Dimmu Borgir** v Austrálii a na Novém Zélandu. Metal Blade Records s **Amon Amarth** spolupracuje i nadále. Album *With Oden on Our Side* (2006) s hitem *Cry of the Black Birds* je velice vydařeným dílem. Na desce *Twilight of the Thunder God* (2008) se podílí i hudebníci z **Children of Bodom** nebo **Apocalyptica**. Ve stejném období kapela odjede veleúspěšné turné s thrash metalovou legendou **Slayer** a poprvé zavítá i do Indie. (Spark 2010/5)

Spolupráce s ostatními hudebníky nekončí. Hned na dalším albu se přidává Simon Solomon z **Witchcraft**. Ke spolupráci na své dosud poslední desce *Deceiver of the Gods* kapela přizvala vokalistu **Candlemass** - Messiaha Marcoliniho, který propůjčil svůj hlas písni *Hel*. Johan Hegg při tvorbě textů sahá po severské mytologii, na které je postavena celá tvář této švédské formace. V roce 2013 kapela oslavila 21. výročí od svého vzniku a 15 let od prvního alba (**CD 8**). (srov. *Amon Amarth* [online]. [cit. 2014-03-08]. Dostupné z: <http://www.amonamarth.com/>)

3.2 Korpiklaani

Finská formace **Korpiklaani** (Klan divočiny) začala hrát již v roce 1993. Tehdy vystupovala pod jménem **Shaman**. V roce 2002 si skupina změnila název, kterým se prezentuje dodnes. O rok později mění svoji nahrávací společnost na Napalm Records, se kterou natočí čtyři alba. Kapela, která se převážně věnuje folk-metalové tvorbě, čerpá náměty pro svoje písně z národního eposu Kalevala. Jejich hudba je charakteristická

²¹ Label – hudební vydavatelství.

veselými melodiemi. Nástrojové obsazení nesahá pouze po klasickém rockovém instrumentáři. V kapele se objevují housle, dechové nástroje, akordeon a nejrůznější škála bubnů. Jejich první alba byla zpívána v angličtině. Dnes je však většina písní ve finštině.

V roce 2006 zaznamenala kapela veliký úspěch, neboť účinkovala na jednom z největších metalových festivalů Evropy – Wacken Open Air. O tři roky později přišlo první turné po USA. Později kapela účinkovala v Jižní Americe v rámci Vodka Revolution Tour. V tu dobu již spolupracují **Korpiklaani** s největším rockovým labelem v Evropě – Nuclear Blast. V tomto období kapela řeší i změny v sestavě. Ze zdravotních důvodů odchází houslista Hittavainen. Nahrazen byl Teemunem, kterého našel zpěvák Jonne na internetu. V roce 2011 vydávají album *Ukon Wacka*. Deska je specifická pro využití ještě širšího spektra nástrojů.

K dalším personálním změnám v kapele došlo po natočení jejich zatím posledního alba *Manala*. Novým houslistou se stal Tuomas Rounakari. Z formace odchází také akordeonista Juha. Jeho post obsazuje Sami Perttula. V současné době **Korpiklaani** vyrážejí na americké turné v rámci akce Paganfest po boku kapel **Tirusas**, **Varg**, **Chthonic** a **Winterhymn (CD 9)**. (srov. *Korpiklaani* [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.korpiklaani.com/>)

3.3 Nightwish

Nápad na založení této finské symphonic metalové formace dostal Tuomas Holopainen již v roce 1996. K projektu se brzy připojují kytarista Empu Vuorinen a zpěvačka Tarja Turunen. O rok později se k této sestavě připojí bubeník Jukka Nevalainen. Kapela získává smlouvu od nahrávací společnosti Apinefarm Records a vydává své debutové album *Angels Fall First*. Album si vede v hitparádách celkem úspěšně.

V roce 1998 si kapela najde stálého baskytaristu Samiho Vänskä. Následuje natáčení druhého alba *Oceanborn*. Díky tomuto počínu se skupina začne proslavovat i mimo Finsko. V Německu se prodá během několika týdnů 15 000 nosičů. Obě alba získávají zlatou desku a **Nightwish** začíná svoje první evropské turné jako předkapela skupiny **Rage**.

V roce 2000 se skupina účastní Eurovize a natočí desku *Wishmaster*, která se stává číslem jedna ve všech finských hitparádách. Úspěch se násobí i díky světovému turné.

Na prahu nového tisíciletí tak kapela absolvuje koncerty v zemích jako Brazílie, Chile, Argentina, Panama nebo Mexiko. V následujícím období dochází k několika změnám. Po natočení úspěšného singlu²² *Over the hills and Far Away* se baskytarista rozhodne ukončit s kapelou spolupráci. Je nahrazen baskytaristou a zpěvákem v jedné osobě – Marco Hietalou. Další personální změna nastává v podobě nově příchozího manažera Ewo Pohjoly.

V dalším roce kapela nahrává *Century Child*, které se během krátkého času stane naprostou senzací nejen ve Finsku, ale především v Německu a jiných zemích v Evropě. Po úspěšně absolvovaném světovém turné se **Nightwish** již definitivně zapisují mezi světově respektované metalové formace. V čase, kdy si kapela dává přestávku, se ostatní členové věnují svým projektům **Sethian**, **For My Pain**, **Trio Niskalaukaus**, **Altarian** a **Tarot**. Rok 2003 odstartuje německé turné a skupina vydává i své dokumentární DVD *End of Innocence*.

Začátek roku 2004 je ve znamení natáčení nového alba *Once*. Toto hodinové dílo, ve kterém **Nightwish** přidávají do svého dosud známého stylu hudby i nové prvky, se stává nejpopulárnější deskou v Evropě. Ve spolupráci s Pipem Williamsem, jenž vytvořil pro nahrávání majestátní orchestrální a sborové uspořádání, vzniklo do té doby ojedinělé album. Následovala světová šňůra, která byla odstartována ve Finsku. V několika číslech se dá album a turné zhodnotit takto: více než milion prodaných nosičů, přes 130 vystoupení. Členové dostávají hudební ceny a jsou na vrcholu slávy. Po závěrečném koncertu však přijde nečekaná zpráva. Tarja Turunen dostane otevřený dopis od ostatních členů kapely. Jednohlasně se v něm shodují, že spolupráce s ní a jejím manželem a manažerem skupiny Marcelem Cabuli je nemožná. Po rozchodu s hlavní tváří **Nightwish**, vyhlašuje kapela konkurz na novou zpěvačku. Zároveň vychází DVD *End of an Era* a biografická kniha *Once upon*.

Po zdlouhavém vybírání nové vokalistky se skupina rozhodne pro Švédku Anette Olzon. Oficiální uvedení této zpěvačky do médií přišlo ve spojitosti se singlem *Eva* a *Amaranth* k vydání nové desky *Dark Passion Play*. Deska je v dosavadní tvorbě přelomovým dílem. **Nightwish** ukazuje zcela odlišnou tvář než doposud. Po komerční stránce jde o velice vydařené dílo. Následuje dvouleté turné s více než 200 koncerty. Po krátké odmlce vstupuje kapela do nové dekády vskutku velkolepě. Nejen že připravuje konceptuální album *Imaginaerum*, v němž se nálada písní liší víc než kdykoliv předtím,

²² Singl – píseň, která je vydána před novým albem, plní propagační účely.

ale zároveň pracuje na stejnojmenném hudebním fantasy filmu. V listopadu 2011 je film natočen. Následuje velkolepé světové turné na podporu filmu i alba. Po skončení festivalové sezóny, při které kapela zavítala i na český Master of Rock, se **Nightwish** chystají na turné po Severní Americe. Anette Olzon však náhle onemocní a je převezena do nemocnice. Zpěvačky Elize Ryd a Aliss White-Gluzin jsou nouzovým řešením za Anette. Nakonec však Olzon v kapele definitivně končí. Na její post nastupuje vokalistka Floor Jansen (ex.**After Forever**, **Revamp**).

Po skončení prvního turné Imaginaerum World Tour se dostává skupině pocta v podobě ceny za nejlepší „Metalové album roku“ v rámci udílení cen Emma Award. V létě 2013 **Nightwish** odehrají famózní show na festivalu Wacken Open Air, kterou sleduje více než 80 000 diváků. V září je kapela oceněna časopisem Metal Hammer titulem „Nejlepší mezinárodní hudební skupina.“ Na konci roku přichází oficiální zpráva o změně sestavy. Vedle Floor Jansen přichází také Troy Donockley, který se skupinou již dlouho spolupracoval a je nadaným instrumentalistou. Dále je vydáno DVD *Showtime*, *Storytime*. V současnosti se kapela věnuje psaní nového alba a přípravě další světové show. Mimo jiné **Nightwish** říkají, že na nové desce se objeví jejich dosud nejdelší píseň (**CD 10**). (srov. *Nightwish* [online]. [cit. 2014-03-19]. Dostupné z: <http://www.nightwish.com/>)

3.4 Tarja

Jak už název této kapely napovídá, formace se točí hlavně okolo finské mezzosopranistky Tarji Soile Sasanny Turunen Cabuli. Její osobnost je hlavním motorem celého uskupení.

S hudbou začínala už od malička, učila se hře na klavír a později i sborovému zpěvu. Všechny tyto okolnosti dovedly Tarju na Savonnlinskou hudební akademii, kde studovala klasický zpěv. V letech 1996 – 2005 byla hlavní postavou skupiny **Nightwish**. V roce 2004 vydává svojí první sólovou desku. Počínem *Yhden Enkelin Unema* se začne Tarja více soustředit na vlastní pěveckou dráhu. Vše vyvrcholí odchodem z **Nightwish**. Po rozchodu s touto metalovou ikonou následovalo nahrání vánočního alba *Henkäys Ikuisuudesta*.

V roce 2007 přišlo album *My Winter Storm*, které bylo oficiální deskou k nově vzniklé formaci. Deska vznikala za podpory skvělých muzikantů, se kterými bylo realizováno i následné turné. Spolupráci s Tarjou přijali: Mike Terrana (Masterplan, Savage Circus,

ex-Rage, ex-Yngwie Malmsteen), Max Lilja (ex-Apocalyptica), Maria Ilmoniemi (Husky Rescue, Koop Arponen), Christian Kretschmar (Schiller), Doug Wimbish (Living colour), Oliver Holzwarth (Blind Guardian, ex-Sieges Even), Alex Scholpp (ex-Farmer Boys) a Kiko Loureiro (Angra). Dá se říci, že kapela strávila koncertováním dva roky.

V roce 2010 přichází na trh album *What Lies Beneath*. Fanoušci měli možnost poslechnout si některé písně naživo ještě před vydáním tohoto počínu. Zpěvačka se netají velikou sympatií k českému publiku. Předpremiéra alba proběhla na festivalu Masters of Rock ve Vizovicích, kde vystupovala i s orchestrem. V letech 2010 – 2011 se opět velice intenzivně koncertuje. Post baskytaristy nově zastává Kevin Chown. Speciální turné s Alicem Cooperem a vystoupení na Wacken Open Air dokládají, že sólová dráha Tarji Turunen je velice úspěšná. V roce 2012 připravuje album *ACT I*. V srpnu vychází i stejnojmenné DVD, na kterém jsou zmapovány její hudební úspěchy až do současnosti (**CD 11**). (srov. *Tarja fanclub* [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: http://www.tarjafanclub.com/p/tarja_29.html)

3.5 Stratovarius

Skupina byla založena v roce 1984 ve Finsku. Původně se jmenovala **Black Water**. Ve formaci se vystřídal mnoho lidí, měnil se styl a tvář kapely. Zakládajícími členy byli Tuomo Lassila, Staffan Stråhlman a John Vihervä. V roce 1985 byla kapela přejmenována na **Stratovarius** - kombinace Stratocaster a Stradivarius. Zároveň přichází kytarista a zpěvák Timo Tolkki, který tak nahradil Staffana Stråhlmana.

Tolkki se stal tažnou silou a hlavním mozkiem kapely a komponoval většinu skladeb. Jeho rukopis je velice znatelný, neboť do svých písní vnesl nejen rockový vliv, ale i neoklasický nádech. Ze začátku vznikají pouze demonahrávky. To se změní v roce 1987, kdy si kapelu vybírá společnost CBS Finsko. O dva roky později bylo vydáno jejich debutové album *Fright Night*. Deska byla následována dvěma singly. Pod společností CBS se kapela personálně obměňuje. Tím ovšem spolupráce se CBS končí.

Další deska byla realizována u jiného vydavatele. Třetí album *Dramspace* bylo vydáno v roce 1994. Představil se na něm nový baskytarista Jari Kainulainen. Později přichází plnohodnotný zpěvák Timo Kotipelto. V pozměněné sestavě nahrává skupina desku *Fourth Dimension*, která vychází roku 1995. Album mělo veliký úspěch, ale vnitřní neshody vyústily v odchod bubeníka Tuoma Lassila a klávesisty Anti Ikonena. Na post kláves přichází Jens Johanson ze Švédska, který působil u **Yngwieho Malmsteena**.

Místo bubeníka nově zastává Němec Jörg Michael.

S novou sestavou přichází i nový zvuk. Kapela se stabilizuje a nahraje páté album *Episode*. Šlo o rozsáhlé dílo. Na tvorbě se podílel sbor a smyčcový orchestr. Následovala alba *Visions* (1997), *Destiny* (1999) a *Infinite* (2000). Jejich fanouškovská základna rostla geometrickou řadou. Velice populární se **Stratovarius** stává v Japonsku. V roce 2003 se kapela pouští do největšího díla ve svých dějinách. Dvojalbum *Elements* je velmi povedené. Střídá se na něm několik metalových subžánrů. Progresivní styl je obměněn symfonickými prvky. To vše se spojí v jeden power metalový celek. Skupina se přes všechny škatulky řadí do speed metalové sféry, což dokládá většina jejich písní hraných v rychlém tempu. *Elements* bylo nahráno u společnosti Nuclear Blast records.

V roce 2005 **Stratovarius** vydávají stejnojmennou desku u společnosti Sanctuary Records. Poté odchází z formace baskytarista Jari Kainu. Na jeho místo přichází Lauri Porra. Kapela vyráží na turné po USA. Zmíněná společnost Sanctuary Records začíná mít finanční problémy a posléze úplně zkolabuje. Mezitím kapela absolvuje více než 100 vystoupení po celém světě, bez jakékoliv finanční podpory labelu. Problémy Sanctuary Records se prohlubují. Skupina je proto nucena řešit tyto nepříjemnosti soudní cestou. Proces se vlekl neúměrně dlouho a finanční situace v kapele začínala být špatná. Vyústilo to v odchod Tima Tolkkiho v dubnu 2008. Tento kytarový virtuóz zanechal ostatní členy napospas nepříznivé situaci a založil si svůj vlastní projekt **Revolution Renaissance**. Situace nakonec dopadla dobře a v létě 2008 došlo k vypořádání se Sanctuary.

Po těžkém období se kapela vrhá do nahrávání nového alba *Polaris*, kde se představuje nový kytarista Mathias Kupiainen. Vydáno bylo v květnu 2009. Veškeré recenze i ohlasy byly vynikající. Až do roku 2010 pokračuje turné k propagaci nové desky. Mezitím už se připravuje materiál na další počín. Po náročné a pečlivé práci pod produkcí Matiasse Kupiainena přichází na trh nová deska s názvem *Elysium*. Místo bicích zaujme nová tvář – Rolf Plive. Samozřejmostí je turné, které **Stratovarius** absolvují po boku německých **Helloween**. V roce 2013 vychází jejich zatím poslední deska *Nemesis*. I na nahrávce ukazují, že nové trendy jim nejsou cizí. Album tedy zní velice moderně, ale posluchač stále ví, že jde o **Stratovarius**. V současné době jsou v plánu koncerty po USA a Kanadě. (srov. *Stratovarius* [online]. [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://www.stratovarius.com/>)

3.6 Sonata Arctica

Finská speed metalová skupina **Sonata Arctica** začala svoji činnost již v roce 1995. Tehdy vystupovala pod názvem **Tricky Bens**. Později se formace přejmenovala na **Tricky Means**. Předtím stihla vydat tři demonahrávky: *Friends Till the End*, *Agre Pamppers* a *PeaceMaker*. Původně se zaměřovali na rockovou tvorbu. Nakonec se stylizují spíše do melodického metalu, kde je jasně znát vliv kapely **Stratovarius**. První demo *Full Moon* bylo v kariéře skupiny zásadní. Ahtiho Kortalainen, který demo nahrál, byl nahrávkou ohromen. Zasílá ji do Finnish record label Spinefarm Records.

Další události na sebe nenechají dlouho čekat. Kapela mění název na **Sonata Arctica** a první singl *UnOpened* vychází v roce 1999. Následovalo debutové album *Ecliptica*, které vyvolalo nadšení nejen po celém Finsku, ale i v zahraničí. Zpěvák Tony Kakko hrál původně i na klávesy. V roce 2000 skupina angažuje klávesistu Mikka Härina a podaří se jí předskakovat před **Stratovarius** a **Rhapsody**. Fanouškům předkládá mini CD *Successor*, které je plné předělávek. Zároveň kapelu opouští basák Janne Kivilahti. Na jeho post přichází Marko Paasikoski. Další studiové album s názvem *Silence* zaznamenalo veliký úspěch nejen ve Finsku, ale především v Japonsku. V září 2001 tam skupina odehrála čtyři koncerty. Do konce roku **Sonata Arctica** hojně koncertuje. Počátkem roku 2002 se kapela vypravuje na krátké jihoamerické turné.

Na řadu přichází první deska z živého vstoupení – *Songs os Silence*. V létě je sestava neúplná, neboť klávesista Mikko Härkin opouští kapelu z osobních důvodů. Adekvátní náhradou se stává Henrik Klingenburg, který má mnoho zkušeností. V roce 2003 vydávají album *Winterheart's Guild*, které se dostává do povědomí fanoušků díky singlu *Victoria's Secret*. Ten se dostal na první příčku finské hitparády. Deska je zároveň poslední, jež byla nahraná ve Spinefarm Records. Novou smlouvu získala **Sonata Arctica** s německou společností Nuclear Blast. Další studiové album *Reckoning Night* vzniká v březnu 2004. Píseň *Don't say a word* předčila úspěšnost singlu *Victoria's Secret*. Kapela vyráží na společné turné s **Nightwish**, po kterém získává zlatou desku za album *Silence*. Prodej překročil hranici 15 000 kusů. Pozornost se přesouvá do Japonska. Zde bylo natočeno první živé DVD. Následovalo turné po USA a Kanadě. V roce 2005 znovu předskakují Nightwish a zároveň získávají druhou zlatou desku za *Winterheart's Guild*. Na počátku roku 2006 se **Sonata Arctica** vypravuje na turné do Severní Ameriky. Mezitím deska *Reckoning Night* láme rekordy v prodejnosti, protože celosvětově se prodalo více než 100 000 kusů. V květnu 2007 přichází na řadu další studiové album *Ůnia*. Ve chvíli kdy začaly koncerty na podporu desky, odchází kytarista Jani

Liimatainen a na jeho post přichází Elias Viljanen. Zbytek roku byl ve znamení koncertů jak v Americe, tak v Evropě. Rok 2008 přináší ještě vytíženější sezónu, alespoň co se vystoupení týče. Na německém Wancken Open Air hrála kapela pro více než 80 000 lidí. Během celé šňůry navštívila Sonata Arctica 26 zemí a odehrála 157 koncertů.

Počátkem roku 2009 se skupina odebrala do studia, aby tam natočila své šesté studiové album *The Days Of Greys*. Podpora desky byla spojená s turné jak v USA, tak v Kanadě a Evropě. Následující rok započala **Sonata Arctica** koncertováním v Austrálii, Číně a Rusku. Po festivalových vystoupeních přišla na řadu Jižní Amerika. Na prahu nového roku připravuje kapela DVD *Live in Finland*, které bylo natočeno v Oulu. Ke konci roku 2011 se natáčí materiál na další (v pořadí už sedmou) desku. Vydání *Stones Grow Her Name* je naplánováno na květen 2012. Již v předprodeji dosáhlo album na zlatou desku. Zároveň zaútočilo na americkou hitparádu. Samozřejmě se chystá turné po Evropě a také malá severoamerická šňůra. Tyto koncerty byly zdokumentovány frontmanem Tony Kakkem. Rok 2013 je opět ve znamení mnohačetných živých vystoupení po celém světě. Na konci celého koncertního kolotoče opouští formaci baskytarista Marko Paasikoski. Jako důvod odchodu Marco uvádí ztrátu motivace.

V současné době se uskupení soustředí na novou studiovou desku, kterou plánuje vydat na jaře. (srov. *Sonata Arctica* [online]. [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.sonataarctica.info/site07/>)

3.7 HammerFall

Tato švédská heavy metalová kapela byla založena Oscarem Dronjakem v Göteborgu roku 1993. Kapelu formovali členové jiných metalových uskupení – **In Flames** a **Dark Tranquillity**. Jeden z nich byl Jesper Strömblad. Kapelu opustil ještě před vydáním první desky, ale i nadále byl tvůrčí v psaní nových písní společně s Oscarem a zpěvákem Joachimem Canssem.

Za zmínku stojí, že v době kdy přichází na scénu **HammerFall**, byl heavy metal v krizi. Vydáním alb *Glory to Brave* (1997) a *Legacy Of Kings* (1998) se stali průkopníky nového směru tohoto klasického žánru. O dva roky později je na trh uvedeno další album *Renegade*. Tato deska znamenala pro kapelu zásadní zlom. Média ve Švédsku mají zaostřeno na metalovou scénu víc, než kdy dřív. Dá se říci, že *Renegade* sebou nese také stabilizaci v sestavě celé skupiny. Nyní hraje HammerFall v sestavě Stefan Elmgren (kytara), Magnus Rosén (baskytara), Anders Johansson (bicí) a samozřejmě zbylí dva

zakládající členové. V roce 2002 vychází deska *Crimson Thunder*. O rok později přichází DVD *One Crimson Night*, které bylo nahrané před domácím publikem. Po tomto přídělu se fanouškům dostává dalšího alba až v roce 2005. Má název *Chapter V: Unbent, Unbowed, Unbroken*. Díky tomuto dílu se popularita skupiny šíří do celého světa. Následně kapela vyráží na světové turné. V USA jsou dokonce hlavními účinkujícími.

Deska *Threshold* (2007) je spjatá s odchodem kytaristy Stefana Elmgrena a baskytaristy Magnuse Róseny. Na pozici kytary přichází Pontus Norgren a post baskytary nově zastává Fredrik Larsson. V nové sestavě nahrává kapela *No Sacrifice, No Victory*. Následovalo turné, při kterém kapela zavítala i do Indie. Podzim 2010 byl věnován psaní a nahrávání nového alba. Bicí, kytary a basové linky putovaly do Nashvillu, kde je producent James Michael zmixoval. Nahráno bylo skvělé tradičně znějící album s názvem *Infected*. Deska vychází v květnu 2011. Reakce byly pozitivní. Kapela zde ukazuje nové stránky, zároveň dokáže potěšit a uspokojit i staré fanoušky.

V současné době připravují **HammerFall** vydání nového alba, které je naplánováno na léto tohoto roku (**CD 12**). (srov. *HammerFall* [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.hammerfall.net/>)

3.8 Sabaton

Švédská heavy metalová skupina byla založena roku 1999 ve Falunu. Původně vystupovala skupina pod názvem **AEON**. Změnu názvu provedli v momentě, kdy přišlo jejich první nahrávání ve studiu Moon Music Studio. Zakládajícími členy byli Rikard Sudén (kytara), Daniel Mullback (bicí), Pär Sundström (basová kytara). Později začali spolupracovat i s Joakimem Brodénem (zpěv) a Oskarem Monteliussem (Kytara).

Po pár letech zkoušení byla tato formace připravena k nahrání dalšího materiálu. Obrátili se na profesionála Tommyho Tägtgrena, který měl vliv na zvukovou složku kapely. Společně nahráli demo *Fist For Fight*. Následovalo album *Metalizer*. To však nebylo nikdy uvedeno na trh.

Po delších peripetích se kapela rozhodla vydat svoji oficiálně první desku na vlastní náklady. Stalo se tak ve studiu Abyss Studios. Deska s názvem *Primo Victoria* spatřila světlo světa v roce 2005. V tu dobu začala kapela koncertovat i mimo Švédsko. O rok později přišlo další album s názvem *Attero Dominatus*.

Poté vyrážejí na velké turné s německou skupinou **Edguy** a britskými **Dragonforce**. Během společného koncertování se **Sabaton** začíná dostávat do většího povědomí

publika a může si dovolit vyrazit na samostatnou šňůru. V lednu 2007 kapela koncertuje po boku **Therion** a **Grave Digger**. V tu dobu se **Sabatón** poprvé představuje i v České republice. (srov. *Sabatón* [online]. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.sabatón.cz>)

Zpěvák Joakim Brodén má k našim fanouškům velice blízko, neboť jeho matka je Češka. Skupina dokonce napsala píseň, která pojednává o armádním generálovi Karlu Janouškovi.

Během roku 2007 se podařil vydat již zmiňované album *Metalizer*, které bylo nahráno již před oficiálním debutem kapely. V závěrečných měsících stihne skupina předskakovat **GammaRay** a **Helloween**. Zároveň připravují nový materiál pro desku *The Art Of War*. Album vychází na jaře 2008. Kritika byla velice pozitivní. Turné, které následovalo, bylo velice úspěšné a kapela násobí své příznivce geometrickou řadou. V původní sestavě stihne **Sabatón** natočit ještě *Coat Of Arms* (2010) a *Carolus Rex* (2012). Poslední zmíněné album bylo dostupné jak v angličtině, tak ve švédštině.

Rok 2012 je pro kapelu zlomový. Formaci opouští hned čtyři členové, kteří si zakládají vlastní projekt **Civil War**. Zbylí baskytarista Pär Sundström a zpěvák Joakim Brodén tak musí shánět nové členy. Sestava je tedy doplněna o Thobbeho Englunda (kytara), Chrise Rörlanda (kytara), a bubeníka Hannese Van Dahla. Kapela tak naživo vystupuje bez kláves. V roce 2013 vychází DVD *Swedish Empire Live*.

V současné době má **Sabatón** naplánované vydání oficiálně sedmého studiového alba, které by mělo přijít na trh 16. 5. 2014 (**CD 13**). (srov. *Sabatón* [online]. [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.sabatón.net/>)

3.9 Amorphis

Skupina vzniká v roce 1990. Jejími zakládajícími členy jsou Jan Rechberger (bicí), Tomi Koivusaari (kytara, zpěv) a Esa Holopainen (kytara), k nim ještě přichází baskytarista Olli-Pekka Laine.

Zpočátku se jejich hudba nejvíce přibližuje death metalu. Později se přiklání i k jiným žánrům, především k folk metalu. Jejich zdrojem námětů bývá finský národní epos Kalevala. Jejich produkce je ale výhradně v angličtině. V roce 1991 skupina nahrává své první demo *Dismant of Soul* ve studiu Tima Tolkiho (Stratovarius), které podpořila americká nahrávací společnost Relapse Records. Poté začínají hrát v klubech, kde získávají širokou základnu fanoušků.

Své první album *The Karelian Isthmas* (1993) vydávají u společnosti Nuclear Blast

Records. V roce 1994 vydávají druhé album *Tales from the Thousand Lakes*, což je první album inspirované eposem Kalevala. Tato deska zaznamenala velký úspěch, který se odrazil v mnoha turné. O dva roky později přichází další album *Elegy*. Tento počín znamená pro kapelu obrovský skok kupředu. Nové písně jsou založeny více na melodii, než na kytarových riffech. Ve skladbách je také dost znatelný orientální nádech. Inspirací byla Kalenteral (starověká lidová poezie). Na konci alba byla zařazena akustická verze snad nejvýraznější písně – *My Kantele*. Tato skladba byla zároveň titulní písní EP²³ z roku 1997, které obsahovalo i dvě nové písně a dvě nahrávky kapel **Hawkwind** a **Kingston Wall**. V roce 1999 vydává skupina album *Tuonela*. Odpovědnost za toto album převzal zpěvák Pasi Koskinen (texty a zpěv), který působil v kapele v letech 1996 – 2004.

Nové milénium je přivítáno deskou s názvem *Story - 10th Anniversary*. O rok později přichází další počín - *Am Universum*. Po rozpadu skupiny **Kyyria** přišel do kapely klávesista Santeri Kallio a baskytarista Niclas Etelavuori, který nahradil Olli-Pekku Laineho. V roce 2002 vytváří skupina příspěvek k soundtracku pro film *Menolippu Mombassan*. Byla to předělávka verze hitu *Kuusamo* a byla nazpívána ve finštině. V následujícím roce **Amorphis** ukončují spolupráci se studiem Relapse Records. Zároveň jsou vydány dvě desky. První na řadu přichází *Chapters*. Album *Far From The Sun* bylo vydáno pouze v Evropě společností Virgin/EMI. V roce 2004 odchází zpěvák Pasi Koskinen, kterého po složitém výběru nahradil Tomi Joutsen. Následují alba *Eclipse* a *Silent Waters* - byla první, která dostala ve Finsku zlaté ocenění a zajistila kapele mnoho nových fanoušků po celém světě. Kapela pořádá turné po Evropě, Rusku, Japonsku, USA a Kanadě.

V roce 2009 vydává kapela počín *Skyforger*, který zaujímá první místo finských hitparád na dva týdny. Vyhrává několik cen a získává finskou cenu Emmy za nejlepší metalové album roku 2009. Po desce – *The Beginning of Times* přichází zatím jejich poslední dílo: *Circle*. Vyšlo také několik kompilací starších písní. V současnosti skupinu tvoří Tomi Joutsen (zpěv), Esa Holopainen (kytara), Tomi Koivusaari (kytara), Santeri Kallio (klávesy), Niclas Etelävuori (baskytara), Jan Rechberger (bicí). (srov. *Amorphis* [online]. [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.amorphis.net/>)

²³ EP – zkratka anglických slov Extended Play. Jedná se o hudební nosič, který nese nahrávky příliš dlouhé na to, aby mohly být označeny jako singl, ale i příliš krátké na to, aby se daly označit jako klasické album.

3.10 Children Of Bodom

Finská melodic-death metalová kapela začala jako parta teenagerů v roce 1993. Ústřední postavou se stává Alexi Laiho (kytara, zpěv). Tehdy mu bylo pouhých 14 let. Po několika letech zkoušení a hraní přichází na trh jejich debut s názvem *Something Wild*.

Hudební kritici hodnotí desku velice pozitivně. Stopáž však nepřekračuje půl hodiny. Vyzdvihují zejména množství skvělých nápadů a vysokou technickou úroveň celé party. **Children Of Bodom** se tímto dílem dostali do povědomí metalových posluchačů na celém světě. Úspěch, kterého dosáhli v tak krátkém čase, se nedá srovnat s jakoukoliv tehdejší finskou skupinou. O dva roky později přichází neméně slavné a kritiky ceněné album *Hatebreeder*. Trojici prvních počinů uzavírá *Follow the Reaper* z roku 2000.

Všechny zmiňované desky nastavují nový směr, který byl do té doby příliš nevýrazný. Do tvrdé hudby vnáší **Children of Bobom** výraznou melodickou kytaru, klávesy a propracované riffy. Vůbec tím však nesnižují laťku agrese a brutality, která v tomto žánru hraje svojí podstatnou roli. Hráčské schopnosti dokládá i fakt, že Alexi byl zvolen magazínem „Guitar World“ za nejlepšího metalového kytaristu planety.

V roce 2003 přichází na svět další album s názvem *Hate Crew Deathroll*. Deska obsahuje největší podíl thrashových ingrediencí. Nutno však zmínit, že originalita se začíná pomalinku vytrácet. O dva roky později přichází *Are you dead yet?*. Tento kousek bývá hodnocen jako nejslabší z celé diskografie. Tomu učiní přítrž deska z roku 2008 – *Blooddrunk*, která znamená mírné oživení v tvorbě této finské formace. Album *Relentless Reckless Forever* (2011) zaznamenalo vliv více hudebních směrů. Původní koncept kapely se však nepřestává vytrácet. Samozřejmostí je účinkování na nejdůležitějších a největších metalových festivalech v Evropě, jakou jsou Wacken Open Air, Hellfest, Graspop atd. Navštěvují i mnoho dalších po celém světě.

Poslední vydané album s názvem *Hallo of blood* (2013) bylo nahráno v jejich vlastním in-House studiu. Kapela o albu říká, že je to návrat ke kořenům, tzn. k melodičnosti, dravosti a kreativním riffům. Zároveň však neopomíjí ani současné metalové proudy. Důležité pro **Children Of Bodom** je, aby přes všechny momentální trendy byli posluchači schopni kapelu rozpoznat. Současnou sestavu tvoří Jaska Raatikainen (bicí), Alexi Laiho (kytara, zpěv), Roope Latvala (kytara), Henkka Blacksmith (basa), Janne Warman (klávesy) (**CD 14**). (srov. *Children Of Bodom* [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.cobhc.com/>)

3.11 Mayhem

Skupinu založili v roce 1984 kytarista Oystein Aarseth, baskytarista Jorn Sturberud a bubeník Kjetil Manheim. Nutno říci, že žádnou jinou kapelu nezastiňuje tolik aktivit nesouvisejících s muzikou jako právě norské Mayhem. Bylo to vypalování kostelů, vraždy mezi členy kapely a podobné jiné excesy. Nicméně jejich hudební úspěchy jsou nezanedbatelné. V oblasti black metalu jsou živoucí legendou.

Ve svých začátcích si získali přízeň metalového domácího undergroundu syrovým a uječeným death metalovým EP *Deathcrush* z roku 1987. Frontmanem v té době byl zpěvák Sven „Maniac“ Eric Kristiansen. Mezitím si kytarista Aarseth otevřel v Oslu obchod s deskami pod jménem Helvete (peklo) a založil nahrávací label Deathlike Silence Productions, kde především vycházeli desky extrémních metalových formací jako např. **Burzum**, **Enslaved** nebo **Sigh**. Přitom s kytaristou Thorns Snorrem Ruchem vytvářeli nový styl hraní tak, aby už nemuseli používat death metalové postupy jako tlumení strun dlaní. Mezitím kapelu opustili Maniac a Manheim a nahradili je švédský zpěvák Per Yngve Ohlin pod přezdívkou Dead a bubeník Jan Axel Blomberg (**Hellhammer**). Dead se podílel pouze na albu *Live in Leipzig* natočeném v roce 1990, ale vydaném v roce 1992. Dead v roce 1991 spáchal sebevraždu - zastřelil se brokovnicí. Jeho tělo našel Aarseth. Vyfotil jej a fotky použil na obal alba *Dawn of the Black Hearts*, které bylo nelegální. K získání co největší reputace údajně Aarseth pozřel kousky jeho mozku a ostatní členové kapely si z kousků jeho lebky udělali přívěšky. Také díky tomuto excesu skupinu opustil Sturberud a byl přijat Attila Csihar, který už spolupracoval na projektu **De Mysteriis Dom Sathanas**, kde baskytaru nahrál Varg Vikernes.

Konečně po 10 letech kapela začala sklízet plody uznání. 10. března 1993 vyrazili Vikernes s Ruchem za Aarsethem. Po zaklepaní na jeho dveře Aarsetha napadli a ten byl potom nalezen s třiadvaceti bodnými ranami v těle. Oba dva, Vikernes a Ruch, byli poté uvězněni. Blomberg poté jako jediný aktivní člen kapely vydal **De Mysteriis** (1994). Album je plné kytaristových bleskurychlých riffů, Blombergových vířivých bicích a Csiharových avantgardních vokálů, což právě definovalo druhou vlnu black metalu. Kapela se znovu sešla následujícího roku v sestavě s Kristiansenem a Sturberudem. K nim přibyl kytarista Rune Eriksen. Roku 1997 vydávají EP *Wolf's Lair Abyss*.

Následují další LP – např. *Grand Declaration of War* (2000) – operní, nebo až příliš usedlé *Chimera* (2004). Dá se říci, že kapela začala fungovat znovu, ale k odkazu let předešlých se sotva přiblížila. Někdy v té době odešel Kristiansen a frontmanem se stal

Csihar. Roku 2007 vydávají *Ordo ad Chao*, což byl velký přínos experimentálnímu metalu, ale s původní tvorbou to nemělo nic společného.

Je nutno zdůraznit, že dopad, který Mayhem měli na metalový žánr, je výjimečný. Současná sestava: Kristiansen (zpěv), Blomberg (bicí), Stuberud (baskytara), Blasphemer (kytara) (**CD 15**). (srov. *Mayhem* [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <http://http://www.abyszzine.com/2003070301-mayhem.html/>)

3.12 Immortal

Skupina patří do okruhu nordického black metalového hnutí, které představovali hlavně výše zmiňovaní **Mayhem**, ale také **Emperor**. Immortal založil v roce 1990 kytarista Demonaz Doom Occula s baskytaristou a zpěvákem Abbathem Doomem Occultou (bez příbuzenského vztahu), kteří předtím hráli v death metalové skupině **Old Funeral** s nikým menším než s odsouzeným vrahem a proslulým antisemitou Vargem Vikernsem, známým i z formace **Burzum**.²⁴

Své debutové album **Immortal** vydávají v roce 1992. *Diabolical Fullmoon Mysticism* je jasným důkazem toho, že původní death metalové začátky jsou pryč. Následuje deska *Pure Holocaust* (1993). Toto album již definitivně určuje zvuk kapely. Náměty si jsou do určité míry podobné. V písních se zpívá o beznaději a zmrzlé krajině. Nahrávka *Battles in the North* (1995) s sebou nese koncepční námět. Ve skladbách se totiž zpívá především o smyšlené zemi „Blashyrkh“. Deska *Blizzard Beasts* (1997) je specifická pro svoje přímočařejší kytarové riffy. Zároveň ji **Immortal** nahrávají se stálým bubeníkem Reidgarem Horghagenem. Při nahrávání se však stala nepříjemná událost, neboť kytarista Demontaz dostal akutní zánět šlach. Abbath tedy vyměňuje basu za kytaru. Demonaz je s kapelou však pořád spjat. Tentokrát jako textař. V pořadí již páté album *At the Hearh of Winter* (1999) přináší nejvýraznější melodickou nahrávku v dějinách **Immortal**. Po nahrávkách *Damned In Black* (2000) a *Sons Of Northern Darkness* (2002) se kapela po několikanásobných změnách sestavy rozpadla. Roli v tom hrály i osobní důvody. Zakládající členové (Abbath, Demonaz) se v roce 2006 opět dali dohromady. Vznikl totiž projekt s názvem **I**. Do tohoto uskupení patřili i členové **Gorgoroth** a **Enslaved**. Zanedlouho potom ohlašují **Immortal** návrat na hudební scénu. Vydávají *All Shall Fall* (2009) a DVD s CD *The Seventh Date Of Blashyrkh* (2010). Poslední zmiňovaný set je záznam z koncertu na Wacken Open Air (**CD 16**). (Grow, 2012, s. 221)

²⁴ BUKSZPAN, Daniel. *Heavy metal: encyklopedie*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, 300 s. ISBN 80-734-1377-9.

3.13 Yngwie Malmsteen – Rising Force

Tento švédský kytarista patří, co se týče techniky hry, mezi nejlepší na světě. Dá se říci, že za svoji kariéru se stal inspirací pro mnohé začínající interprety. Řadí se tak mezi legendy jako Eddie Van Halen nebo Ritchie Blackmorea. Když v 80. letech nastoupil na scénu, zvedl úroveň hraní dosti vysoko. Na rozdíl od bluesových sól se Malmsteen nechává inspirovat vážnou hudbou. Hlavní skladatelé, ze kterých čerpá inspiraci, jsou Johan Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart a Antonio Vivadi. První skupina, ve které se Yngwie objevuje je **Steeler**. Po vydání jediného alba však odchází. Na řadu přichází další kapela – **Alcatrazz**. Ani v této formaci dlouho nevydržel. Zakládá si vlastní projekt **Rising Force**. Stejnomený debut je převážně instrumentálním dílem, kde vyniká technická dokonalost tohoto hráče. (Bukszpan, 2004, s. 137)

Další album na sebe nenechalo dlouho čekat. *Marching Out* znamená více prostoru pro vokální linky. Zpěvák Jeff Scott se svého úkolu zhostil výborně. Následující rok vychází nahrávka *Trilogy*. Nyní je **Rising Force** nahrazena pouze názvem interpreta – **Yngwie Malmsteen**. V mistrně odehrávaných albech mu sekunduje klávesista Jens Johanson, který později odchází do finské skupiny **Stratovarius**. Obdobným stylem píše Malmsteen další a další desky. *Fire & Ice* (1992) se v Japonsku stala bestsellerem. *Facing The Animal* (1997) je přelomové album z hlediska kytarových riffů. Ty jsou zde hutnější a hudba má nečekaný drive. V roce 1999 vydává desku *Alchemy*, na které opět obnovuje název jeho formace **Rising Force**. S příchodem milénia podniká Yngwie velkolepý projekt. Koncertuje totiž po boku japonské filharmonie. (Spark 2008/12)

Jeho zatím poslední deska má název *Spellbound* (2012). Minulý rok vystoupil jako jedna z hlavních hvězd na festivalu Masters Of Rock ve Vizovicích. Svoji tvorbou vnesl do dějin heavy metalu nový proud. Poslední alba však naznačují, že stylově se již Malmsteen moc neposouvá a zůstává čínorodý ve specializaci, která mu je nejbližší (**CD 17**). (srov. *Yngwie Malmsteen* [online] [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.yngwiemalmsteen.com/yngwie/discography/albums/>)

3.14 Waltari

Finská skupina byla založena v roce 1986. Zakládajícími členy jsou Kärtsy Hatakka (basa, klávesy, zpěv), Jariot Lehtainen (kytara), Sale Suomalainen (bicí). Jejich hudba je

velice obtížně zařaditelná. Jelikož se jejich tvorba dotýká více oblastí metalové hudby a vytváří zajímavé fúze s ostatními styly, můžeme tvrdit, že **Waltari** hrají crossover.²⁵

V roce 1988 kapela podepisuje smlouvu se Studio Twins Records, které jim vydává EP *Waltari*. O rok později vychází první singl s názvem *Rap Your Body Beat*. Zároveň se ke kapele přidává druhý kytarista Sami Yli-Sirniö. Následně se skupina vydává na domácí turné. V pořadí druhé EP má název *Mut Hei*. Ještě před vydáním debutového alba odchází bubeník Sale Suomalainen. Na jeho místo se dostane Janne Parvianen. *Mont Punk* se dostává na trh v srpnu 1991. Následují koncerty, jak ve Finsku tak, v Německu. Po vydání dalšího EP s názvem *Aika Tuulee* jezdí kapela po letních festivalech napříč Evropou. Druhé dlouhohrající album nese název *Torcha!*. Když odjedou festivaly, na kterých se objevují mimo jiné **Prong** nebo **Mordred**, uveřejňují kompilaci *Pala Leipää – Ein Stückchen brot*. Následně podniknou turné po Německu a České republice. V roce 1994 vychází deska *So Fine!*. Samozřejmě je objížďení festivalů. Ve stejném roce stihnou nahrát ještě další album *Big Bang*, které vychází v září 1995. Po několika koncertech na podporu nově vzniklé desky odchází z formace kytarista Yli-Sirniö.

Jeho post obsadí Roope Latvala (nynější kytarista **Children Of Bodom**). Poprvé se tento hráč představuje publiku v prosincových koncertech ve Finsku a Dánsku. V květnu 1996 mají **Waltari** napilno, neboť nahrávání desky *Yeah! Yeah! Yeah! Die! Die! – Death Metal Symphony In Deep* je v plném proudu. Na tomto albu se kapela spojuje s dirigentem Rikuem Nieminem a orchestrem Avanti!. Další práce na nových skladbách pokračuje roku 1997. Pod taktovkou producenta Rhyse Fulberga vzniká nová deska *Space Avenue*. Jako host zde vystupuje zpěvačka Anita Davis a cellisté formace **Apocalyptica**. V létě stejného roku se objevuje kapela v Praze, kde předskakuje americké legendě **Kiss**. Na podzim se vydávají do USA. Následující rok se dává dohromady další materiál na album. Výsledkem je kompilace *Decide*. Po evropském turné podepisují smlouvu s vydavatelstvím Edel, které vpouští na evropský trh desku *Radium Round*. Nastává období koncertování, které započne ve Finsku. V roce 2004 přijde další album s názvem *Rare Species*. (Bartas, 2005, s. 783)

Do dnešních dnů přidávají Waltari ještě tato alba: *Blood Sample* (2005), *Early Years* (2006), *Release Date* (2007), *2nd Decade* (2008), *Below Zero* (2009) (**CD 18**). Současnou sestavu tvoří Kärtsy Hatakka (zpěv), Jariot Lehtinen (kytara), Sami Yli-Sirniö

²⁵ Crossover – hudební žánr, kde interpret vytváří fúze napříč hudebním spektrem.

(kytara), Ville Veikko Vehviläinen (bicí), Janne Immonen (baskytara). Na konci dubna má skupina naplánovaný koncert v České republice. (srov. *Waltari* [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www.waltarimusic.com/>)

3.15 Candlemass

Tato švédská doom metalová formace vznikla v roce 1984. Původní název kapely byl Nemesis. Zakládající členové jsou Leif Edling (basa, zpěv), Christian Weberryd (kytara), Mats Ekström (bubny).

V této sestavě natočí první demo s názvem *Witchcraft*. Pro kapelu je to velice dobrý začátek, protože se jí podaří na základě tohoto dema podepsat smlouvu se společností Black Dragon. Krátce na to **Candlemass** posílí o dva členy. Přichází zpěvák Johan Languist a kytarista Mats Björgman. Po stabilizaci sestavy přichází natočení první desky s názvem *Epicus Doomicus Metallicus* (1986). Deska vzniká ve studiu Thunderload. Během natáčení však nečekaně odchází Weberryd. Sestava skupiny se i nadále mění. Novým zpěvákem se stává Eddie Marcolin. Na postu bubeníka nově působí Jan Lindth. Mění se i druhá kytara - tu obstará Lars Johanson.

Takto nově poskládaná kapela připravuje druhé album s názvem *NightFall* (1987). Následující rok jezdí koncertovat. Objevují se vedle legendárních **Motörhead**. Zároveň pracují na další desce s názvem *Ancient Dreams*, která přichází do obchodů 9. listopadu. Pracovní nasazení této skupiny ani v nejmenším nepolevuje a po vánočním turné se začíná pracovat na albu *Tales of Creation*. Distribuce je rozšířena do zahraničí, konkrétně pak do USA. Zde vychází deska u společnosti Metal Blade. Následuje turné po boku interpretů **Acid Reign**, **Dark Angel** a **Nuclear Assault**. Další část koncertů kapela odjede s **Kingem Diamondem** a **Satavage**. Z turné může formace dále těžit, neboť ve Stockholmu je sestřihán koncert, který je vydán jako dvojalbum pod názvem *Live* (1990). Koncertování pokračuje v plném proudu. Z formace však záhy odchází zpěvák Marcolin. Jeho post zaujímá Thomas Wikström. Rok 1993 je pro kapelu zásadní. Vydávají EP s názvem *Sjunger Sigge Fürst*, které je distribuováno pouze ve Švédsku. Důležitější je však fakt, že se **Candlemass** stahují z hudební scény. Trh však ještě stihne zasáhnout dvojalbum *As It Is As It Was*.

Členové dosavadní sestavy jdou vlastním směrem a každý se věnuje svým projektům. Šťastný moment pro všechny fanoušky nastal, když se kapela v roce 1997 opět vrátila na hudební scénu. Po boku Edlinga se objevuje zpěvák Björg Flödquist, bubeník Jejo

Perkovich a kytarista Patric Instend. Nahrávání nového alba je také realizováno s několika hosty. Jedním z nich byl i bubeník formace **Europe** – Ian Haugland. Album s názvem *Dactylis Glomerata* vychází v dubnu 1998.

Sestava se opět mění, neboť odchází kytarista Patric Instend. Nahrazuje ho Mats Stahl, který své účinkování v kapele začne točením desky *From The 13th Sun* (1999). O dva roky později se však dává dohromady původní sestava **Candlemass**. Společnost Powerline Records vydává zremasterované verze prvních čtyř alb. Následuje ježdění po festivalech. V roce 2002 vychází kompilační dvojalbum *The Black Heart Of Candlemass/ Luif Edling Demo's & Outtakes'83 – 99*. 20. ledna 2003 přichází další koncertní dvojalbum *Doomed for Live*. (Bartas, 2005, s. 168-169)

Do dnešních dnů kapela natočila ještě šest desek, přičemž poslední vyšla v roce 2012. Současná sestava se od opětovného zformování nezměnila, takže skupina stále hraje v sestavě Lars Johanson (kytara), Mats Björgman (kytara), Leif Edling (basa), Jan Jindth (bicí), Eddie Marcolin (zpěv) (**CD 19**). (srov. *Candlemass* [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.candlemass.se/candlemass/band/>)

3.16 Amaranthe

Tato mladá kapela ze Švédska ukazuje moderní metalovou tvář. Dá se říci, že skupina propojuje několik žánrů včetně popu, disca a techna. Kapela je unikátní také pro kombinaci více druhů zpěvu. Ženský popový vokál se střídá s mužným rockovým hlasem a metalovým growlingem. Jejich skladby jsou většinou založeny na motivu, který obstarávají samplý.

Zpěvačka Elize Ryd velice často spolupracuje i s jinými kapelami. Po vydařeném projektu s americkou progresivní formací **Kamelot** se zpěvačka objevuje i na dalších deskách. Hostuje například na projektu Timma Tolkiho (ex. Stratovarius) – **Avalon**.

Kapela se stala pro svůj moderní zvuk velice rychle populární po celém světě. Veliké úspěchy slaví také v Japonsku. Jejich diskografie zatím činní dvě oficiální alba. První z nich je deska *Amaranthe* z roku 2011. Nejprve byl k této nahrávce vydán single *Huger*. Poté ještě skupina připraví speciální edici alba a vydává tři další singly *Amaranthine*, *Rain* a *1000 000 Light years*. V roce 2013 vydávají singl *The Nexus*. Stejnomenou desku následují singly *Burn with me* a *Invincible*. V současné době se kapela nachází na celosvětovém turné k desce *The Nexus* (**CD 20**). (srov. *Amaranthe* [online]. [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.amaranthe.se/?go=releases#Main>)

ZÁVĚR

Na začátku této práce jsem měl jasně stanovený koncept, kterého jsem se snažil držet po celou dobu psaní. Snažil jsem se o to, aby veškeré informace byly podávány čtivou a zajímavou formou. Nešlo mi pouze o výčet a popis metalových skupin ve Skandinávii, ale také o popis hudebních charakteristik v daných metalových odvětvích.

V úvodu práce čtenáře seznamuji s historií celého rockového a metalového žánru. Snažím se o zachycení zásadních mezníků a událostí, které přispěly k formování těchto odvětví. Dále se v práci zaměřuji na hudební charakteristiku heavy metalu a jeho subžánrů. Pro Skandinávii je velice podstatným žánrem black metal a folk metal. Tyto žánry s sebou nesou zajímavosti, které vysoce přesahují hudební obor. Při sepisování těchto směrů jsem se dozvídal zajímavé okolnosti. Bylo velice pozoruhodné zjišťovat, jak úzce spolu souvisí hudba a historie. Závěrečná kapitola, která nejvíce koresponduje se zadaným tématem, je nejrozsáhlejší. Zaměřujeme se na interprety, kteří jsou představiteli popsaných subžánrů ve Skandinávii. Vybrány jsou pouze ty kapely, které jsou celosvětově proslulé a zároveň vnesly do vývoje metalové hudby nějaký nový trend.

Psaní práce mě velice naplňovalo, neboť jsem příznivcem metalového žánru již řadu let. Z tohoto důvodu jsem si také volil téma, ke kterému mám blízko. Doufám, že si s chutí přečte mojí práci i člověk, který se o metalovou hudbu nezajímá.

RESUMÉ

Scandinavian scene is very essential for metal music. It affects rock history very specifically.

The thesis describes history of pure heavy metal in it's begining. Then it covers individual heavy metal sub-genres and their history and musical characteristics. The basic form of heavy metal has changed a lot until today. The thesis aims at the area of Scandinavia when it comes to specific sub-genres, such as black metal and folk metal. In the end of the thesis it covers essential interprets who has been forming the Scandinavian scene. Bands that innovate the traditional way of the genre continually are also included. For better understanding, there is also a CD attached to the thesis, containing example previews of the descibed bands.

The target was to outline basic terms and bands of heavy metal music in Scandinavia. People who are instered in this kind of music may get a better outline and get to know a little about northern nations mythology.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BARTAS, Pavel. *Rock & metal book: encyklopedie hard rocku a heavy metalu*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2005. 947 s. ISBN 80-7207-554-3.

BUKSZPAN, Daniel. *Heavy metal: encyklopedie*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, 300 s. ISBN 80-734-1377-9.

CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas - heavy metal: kompletní historie pro znalce*. 1. vyd. V českém jazyce. Praha: BB art, 2005. 401 s., [16] s. obr. příl. ISBN 80-734-1477-5.

ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 3., dopl. Praha: Karolinum, 2001. 341 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0154-0.

EDWARDS, Owen. *Rockovým kytaristou za 6 týdnů*. 1. vyd. V Praze: COOBOO, 2010. 192 s. ISBN 978-80-00-02493-6.

GROW, Kory. *Heavy metal: od hard rocku až po extrémní metal*. Vyd. 1. [Praha]: Slovart, 2012. 270 s. ISBN 978-80-7391-662-6.

HOLEČKOVÁ, Jelena, ed. *Kalevala: karelofinský epos*. Vyd. 2., (V SNKLHU 1.). Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1953. 773 s. Živá díla minulosti; sv. 3.

JUTIKKALA, Eino a Pirinen, Kauko. *Dějiny Finska*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2001. 408 s. Dějiny států. ISBN 80-7106-406-8.

KUHN, Tomáš. *Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy: přehled a slovníky*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2011. 176 s. ISBN 978-80-261-0018-8.

VOTAVA, Zdeněk. *Vývojové trendy hard rocku a heavy metalu od 80. let v Německu*. Plzeň, 2013. Bakalářská práce (Bc.). Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Tomáš Kuhn.

Časopisy:

BALČIRÁK, Karel. Galerie Titánů, Yngwie Malmsteen. *Spark*. Rockový Magazín. Praha: One & One Company s.r.o., 2008, č. 12, s. 49–52. ISSN 1211- 5223

HAVLENA, David. Severská legie, Viking Johan Hegg Amon Amarth. *Spark*. Rockový Magazín. Praha: One & One Company s.r.o., 2010, č. 5, s. 22–27. ISSN 1211- 5223

VRBKOVÁ, Jana. Ve stínu Bodomského jezera. *Spark*. Rockový Magazín. Praha: One & One Company s.r.o., 2010, č. 7, s. 24–28. ISSN 1211- 5223

Internetové zdroje:

Poznámka: Přesné citace s daty jsou uvedeny v textu.

<http://www.abyssszine.com/2003070301-mayhem.html/>

<http://www.amaranthe.se/?go=releases#Main>

<http://www.amonamarth.com/>

<http://www.amorphis.net/>

<http://www.candlemass.se/candlemass/band/>

<http://www.cobhc.com/>

<http://www.flutetunes.com/tunes/ievan-polkka.pdf>

<http://www.hammerfall.net/>

<http://www.korpiklaani.com/>

<http://www.nightwish.com/>

<http://www.sabaton.cz/>

<http://www.sabaton.net/>

<http://www.stratovarius.com/>

<http://www.sonataarctica.info/site07/>

http://www.tarjafanclub.com/p/tarja_29.html/

<http://www.waltarimusic.com/>

<http://www.yngwiemalmsteen.com/yngwie/discography/albums/>

PŘÍLOHY

1. Hudební ukázky na CD:²⁶

1. **Iron Maiden** - Wasted Years (Adrian Smith), Somewhere in time (EMI / Capitol Records – 1986)
2. **Europe** - Hero (Joey Tempest), Start from the dark (Sony Music Entertainment - 2004)
3. **Manowar** - Warriors of the world united (Manowar), Warriors of the world (Nuclear Blast – 2002)
4. **Black Sabbath** - Iron Man (Ozzy Osbourne, Tony Iommi, Geezer Butler), Paranoid (Vertigo Records – 1970)
5. **Stratovarius** – Rebel (Timo Tolkki), Destiny (Timo Tolkki – 1998)
6. **Sonata Arctica** – 8ht Commandment (Toni Kakko), Ecliptica (Spinefarm Records – 2008)
7. **Amorphis** - Sampo (Pekka Kainulainen), Skyforger (Nuclear Blast – 2009)
8. **Amon Amarth** - Cry of the Black Birds, With Oden on Our Side, (Metal Blade records - 2006)
9. **Korpiklaani** - Palovana, Tervaskanto (Napalm Records 2007)
10. **Nightwish** - Planet hell, (Tuomas Holopainen), Once (Nuclear Blast – 2004)
11. **Tarja** – Die Alive (Tarja Turunen), My Winter Storm (Universal Music - 2007)
12. **HammerFall** – Hearts On Fire, Crimson Thunder (Nuclear Blast - 2002)
13. **Sabatón** – Metal Machine, Primo Victoria (Sound Pollution/Black Lodge - 2005)
14. **Children Of Bodom** – Children Of Decadence, (Alexi Laiho), Follow the Reaper (Spinefarm - 2000)
15. **Mayhem** – From the Dark Past, De Mysteriis Dom Sathanas (Century Media - 1994)
16. **Immortal** – All Shall Fall (Demonaz, Appolyon), All Shall Fall (Nuclear Blast - 2009)
17. **Yngwie Malmsteen** – Far Beyond the Sun (Yngwie Malmsteen), Rising Force (Polydor - 1984)
18. **Waltari** – Syntax Error (Hatakka, Waltari), Below Zero (EMI – 2009)
19. **Candlemass** – Dead Angel, Death Magic Doom (Nuclear Blast – 2009)
20. **Amaranthe** – Hunger, Amaranthe (Spinefarm/Universal - 2011)

²⁶ U každé ukázky je uveden interpret či skladatel, jméno skladby, autor textu a hudby, název CD, vydavatel a rok vydání. Ne u všech interpretů je jméno autora a textaře. Důvodem je neuvedení na bukletu.

2. Obrázková příloha

Obr. 1 – Amon Amarth (<http://www.amonamarth.com/>)

Obr. 2 – Korpiklaani (<http://www.korpiklaani.com/>)

Obr. 3 – Nightwish

(<http://mwiemetalblog.over-blog.com/nightwish-has-their-own-tablet-app>)

Obr. 4 – Tarja ([http://www.tarjaturunen.com/wp-](http://www.tarjaturunen.com/wp-content/uploads/sites/promo_images/2014/TARJA2013-Tim_Tronckoe-5_low.jpg)

[content/uploads/sites/promo_images/2014/TARJA2013-Tim_Tronckoe-5_low.jpg](http://www.tarjaturunen.com/wp-content/uploads/sites/promo_images/2014/TARJA2013-Tim_Tronckoe-5_low.jpg))

Obr. 5 – Stratovarius (<http://www.stratovarius.com/>)

Obr. 6 – Sonata Arctica (<http://www.sonataarctica.info/site07/>)

Obr. 7 – HammerFall (<http://www.hammerfall.net/>)

Obr. 8 – Sabaton (<http://www.sabaton.net/>)

Obr. 9 – Amorphis (<http://www.amorphis.net/>)

Obr. 10 – Children of Bodom (<http://www.cobhc.com/>)

Obr. 11 – Mayhem (<http://wikiphilia.com/wp-content/uploads/2013/12/mayhem.jpg>)

Obr. 12 – Immortal (http://www.immortalofficial.com/blog/?page_id=7/)

Obr. 13 – Yngwie Malmsteen – Rising Force

(<http://dansorber.com/wpcontent/uploads/2012/02/yngwieduckface1.jpg>)

Obr. 14 – Waltari (<http://fanart.tv/artist/1b5843cc-3109-4496-888a-1ca5528aa7f9/waltari/>)

Obr. 15 Candlemass (<http://www.candlemass.se/candlemass/band/>)

Obr. 16 Amaranthe (<http://www.amaranthe.se/?go=releases#Main>)

Poznámka: Pokud není uvedeno jinak, autorem notových záznamů je autor práce.